

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28 - 5401 PK Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : José Escher
Kruisstraat 13 - 5388 CH Nistelrode
Tel.: 0412-650180
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523 - 5403 TM Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Jacques Raats en John Opdam
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, rekeningnummer: 60.99.68.254

HET BRUUIJSEL - nummer 1 - 2013

- Redactieleden** : Liesbeth Verkaar, Mignon van den Wittenboer,
Jan-Willem Hermans, John Hermans en Peter Noy.
- Typewerk + correctie:** Tineke Huijs
Plantsoen 30, Heesch
Tel.: 0412-451911
E-mail: tenphuijs@home.nl
- Mignon van den Wittenboer
Stoppelveldseweg 1a, Heeswijk-Dinther
Tel.: 0413-785338
E-mail: mignonwittenboer@hotmail.com
- Eindredactie + kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186 - 5403 KD Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Drukwerk + omslag** : Graphiset B.V. te Uden.
- Samenstelling** : Graphiset B.V. te Uden.
- Verspreiding** : Lies Schoenmakers (coördinatie), Dorien en Theo Versteegden e.v.a.

HET BRUUIJSEL verschijnt 4x per jaar in een oplage van 300 exemplaren (incl. links)

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047
- Website Vogelwacht** : www.vogelwachtuden.nl **E-mail:** info@vogelwachtuden.nl

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

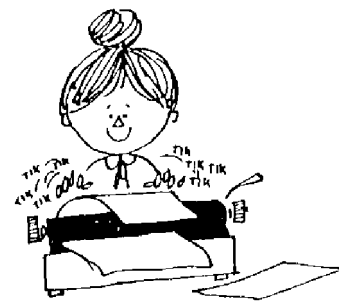
Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave.....	Redactie	02
Mededelingen van de Redactieé	Redactie	03
Van de Bestuurstafelé	José Escher	04
Vogelwacht Uden bestaat 30 jaar!	Jan-Willem Hermans	05
Dertig jaar Vogelwacht Uden (In gesprek meté).....	Liesbeth Verkaar	06
Adverteerders steunen Vogelwacht Uden!.....	Peter Noy	12
De nieuwe website van Vogelwacht Uden.....	Jacques Raats	13
Ons nieuwe logo	Redactie	15
Het Goudhaantje van 2012	Redactie	16
Nieuwjaarsreceptie de Groenhoeve	Annelies Vliexs	17
Klapekstertellingen Winter 2012 - 2013	Arend Vermaat	18
JeugdVogelwachté œEidooierô.....	Peter van de Braak	20
Uilenwandeling in de Maashorst	John Opdam	22
Nationale Tuinvogeltelling januari 2013.....	Arend Vermaat	23
Verslag Oost-Brabantse Vogelaarsdag	Stephan Meijer	25
Reisverslag Extremadura.....	Mignon van den Wittenboer	28
VLU werkdag 16 februari 2013.....	Ernest de Groot	35
Atlastelling in de bebouwde kom van Uden.....	Arend Vermaat enLeo Ballering	36
Wetenswaardighedené	John Hermans	38
Bijzondere Waarnemingen	Peter van de Braak	43
PTT Vogeltellingen.....	Diverse deelnemers	44
Natuurpad Groenhoeve	Liesbeth Verkaar	48
Excursie Kraaijenbergse Plassen	John Hermans	50
Workshop IVN Scharrelkids	Liesbeth Verkaar	52
Vogel in de Maashorsté œde Roerdompô.....	Jan-Willem Hermans	53
Excursie naar Limburg	Bart Gras	54
Voorjaarsexcursie naar Overijssel 2013.....	Peter Noy	57
Overleg IVN en Vogelwacht met Gemeente.....	Joep van Lieshout	58
Vogelwacht - Winkel	Koos Doorten	60
Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?	Redactie	62
Advertenties.....	Redactie	63

Let op: Sluitingsdatum KOPIJ voor het volgende Bruuijsel is op 1 juni 2013

Mededelingen van de Redactie

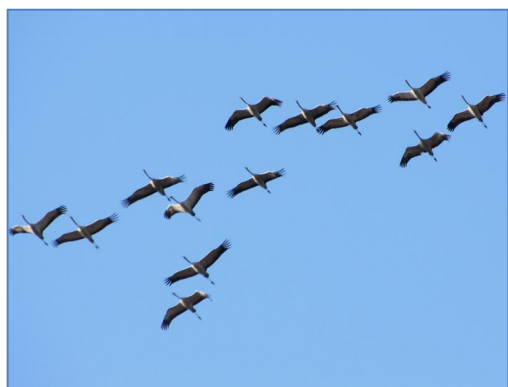
Het wil maar geen lente worden. Voor ons gevoel tenminste. Na drie warme dagen denken we, dat de lente begonnen is en dat het alleen maar mooier en warmer wordt. Bij het schrijven van dit voorwoord op 10 maart luidt het weerbericht: ósneeuw en vorst komende weekô Toch is het genieten in de tuin. De pinda's worden als vanouds bezocht door de mezen. Maar er is ook een troep van een stuk of tien Sijsjes binnengevallen. Het zijn kleine, felle geelgroene vogeltjes, die zich niet van de pinda's laten verjagen. Ook fourageren er vijf Kepen en twee Boomklevers al weken in onze tuin. Zo zie je elk jaar weer andere soorten bij het voeren.

Toch wordt het lente. Het was op 4 maart een graad of vijftien en wie kan dan de verleiding weerstaan om met een bakje koffie even in de tuin in het bleke zonnetje te zitten. Een vreemd trompetterachtig geluid in de lucht. Snel de kijker halen. Net op tijd om een dikke honderd Kraanvogels in formatie te zien. Fantastisch om te zien en te horen. Door het plotselinge mooie weer en de zuidoostelijke wind trok een brede stroom Kraanvogels over vooral Oost-Nederland naar hun broedgebieden in Noord-Europa. Nederlandse vogeltellers noteerden enorme aantallen. Het ging naar schatting om misschien wel honderdduizend vogels.

Dit jaar is een jubileumjaar, we vieren ons dertigjarig bestaan. Je leest in dit eerste nummer van 2013, dat we eigenlijk nog langer bestaan. Een man of zes is in 1974 bij het IVN begonnen met vogelwaarneming. Chris van Lieshout was daarbij, hij was een van de kwartiermakers van de latere Vogelwacht. Liesbeth Verkaar heeft hem geïnterviewd en beschrijft hoe Chris samen met een aantal anderen aan de basis heeft gestaan van de Vogelwacht. Stand verplicht en op zaterdag 16 februari waren alle Oost-Brabantse vogelwerkgroepen aanwezig op de jaarlijkse Brabantse Vogelaarsdag. Leerzame presentaties, uitwisseling van ervaringen, een wandeling in de Maashort en een gezellige lunch. Het IVN Helmond doet verslag hiervan en complimenteert ons met het gastheerschap. In 1974 heel klein begonnen en nu gastheer voor heel veel vogelwerkgroepen. Een ontwikkeling om trots op te zijn. Die ontwikkeling zie je ook aan de nieuwe website. Weer helemaal opgefrist en vernieuwd. Hoe we dit jaar ons dertigjarig bestaan gaan vieren is nog geheim. Houd de agenda in de gaten!

Dit nummer staat bol van de tellingen. Meten is weten, ook bij vogels. We hebben voor de derde keer meegedaan met de PTT-telling. Die tellingen worden elk jaar gedaan en zo komen we er achter hoe de wintervogelstand zich in Nederland ontwikkelt. Vier groepen doen verslag van hun waarnemingen. Twee andere artikelen gaan over de tuinvogeltelling en over de atlastelling.

Twee Vogelwachters, Mignon van den Wittenboer en Ad Bekkers, zijn in de kerstperiode naar de Extremadura in Zuid-Spanje geweest. Ze trekken daar rond en zien in één week maar liefst 125 soorten. Ze zagen onder meer 163 Kwakken in één boom, honderden Vale Gieren, Blauwe Rotslijsters en Tijgervinken. En nog 121 soorten meer. Lees het reisverslag en laat je inspireren als je dit jaar rond Kerstmis een reisdoel mét vogelgarantie zoekt. In dit nummer staan veel meer verslagen van excursies. Teveel om op te noemen. Veel leesplezier.

Kraanvogels (foto Gerard van Aalst)

Van de Bestuurstafel 

Vanochtend (10 maart) was de publiekswandeling met het thema  Lente in aantocht  We begonnen met sneeuw en de temperatuur had weinig met lente te maken maar het werd toch een mooie wandeling. Kepen, de Kleine Bonte Specht, een Roodborsttapuit, baltsende Kieviten en nog veel meer. Kortom, ondanks de kou is de lente echt in aantocht.

Vogelwacht Uden bestaat dertig jaar!

Dit jaar bestaan we als Vogelwacht Uden e.o. dertig jaar en tijdens de jaarvergadering werd dan ook gestart met gebak om dit te vieren. Om dit jubileum op gepaste wijze luister bij te zetten werden met trots het nieuwe logo en de nieuwe website gepresenteerd. We hopen als bestuur dat iedereen vaak zal inloggen en het forum niet alleen weet te vinden maar ook gaat gebruiken. Mocht er hulp nodig zijn bij het inloggen of bij gebruik van het forum dan is dat altijd mogelijk. Schroom niet om contact op te nemen met Peter van de Braak of Jacques Raats

Goudhaantje van 2012

In dezelfde vergadering is Theo Versteegden tot goudhaantje van 2012 gekozen. Theo is al jaren een  vaste kracht  bij allerhande klussen in de Groenhoeve, geeft ondersteuning bij dia-avonden en bij de bezorging van het Bruujsel, enzovoorts. Dit wordt enorm gewaardeerd dus vandaar deze welverdiende benoeming. Langs deze weg nogmaals proficiat met de terechte benoeming!

Winkel

Jacques Raats is gestopt met de Vogelwacht-Winkel. Bart Gras, Koos Doorten, Ria de Vent en Henk Arnoldussen zijn bereid gevonden om samen de winkel voort te zetten. We wensen ze veel succes om de Winkel met service op hetzelfde niveau te houden! Jacques, heel hartelijk bedankt voor jouw tomeloze inzet, de afgelopen jaren, om de Winkel tot een succes te maken!  

Activiteiten

Op 16 februari was de Oost Brabantse Vogelaarsdag in de Groenhoeve.   Ochtends was er een zeer interessant programma met lezingen en   middags zijn de deelnemers onder leiding van onze gidsen in de Maashorst geweest. Tussen de middag werd er genoten van zelfgemaakte soep (maar liefst drie soorten!). Deze dag was een groot succes en voor herhaling vatbaar.

Dan wordt in de Hemelvaartweek door SOVON en de Vogelbescherming voor de tweede keer een week georganiseerd met allerlei activiteiten rondom het thema vogels. De lokale verenigingen en werkgroepen is gevraagd om in hun eigen omgeving iets te organiseren. Natuurlijk doen wij daar als Vogelwacht Uden weer aan mee. We organiseren net als vorig jaar de  Vogel4daagse  Op maandag-, dinsdag- en woensdagavond houden we een wandeling en we sluiten dit af met een ochtendwandeling op Hemelvaart. De deelnemers die alle vier de wandelingen meelopen krijgen een leuk aandenken mee naar huis. Hierbij een oproep aan onze gidsen om weer mee te doen.

Vogelcursus

Dit jaar wordt de vogelcursus voor het eerst buiten Uden gehouden. Op verzoek van de vogelwerkgroep Oss is een achtdaagse cursus in Oss gestart en er zijn maar liefst veertig deelnemers. In Son en Breugel wordt ook op verzoek van de lokale vogelwerkgroep een cursus van drie avonden georganiseerd. Beide cursussen worden door onze leden verzorgd.

Problemen met het e-mailverkeer

Helaas zijn er nog steeds problemen met het e-mailverkeer. Er wordt hard aan gewerkt met onze provider maar de oorzaak is nog niet opgelost. Daarnaast blijkt bij een aantal mensen met een gmail account de mail van de vogelwacht in de spambox terecht te komen. Mocht het niet lukken om dit probleem op te lossen dan kunt u altijd contact opnemen met Peter van de Braak.

Namens het Bestuur,
José Escher

Vogelwacht Uden bestaat 30 jaar!

Ja, 7 februari 1983 zijn we officieel gestart als zelfstandige vereniging. Hiervoor waren we een werkgroep van het IVN-Uden. We hadden een eigen bestuur en zelfs eigen financiële

middelen, zodat een overgang naar een zelfstandige vereniging een logische keuze was. Nog steeds hebben we een zeer goede relatie met de vereniging waar we uit zijn ontstaan en trekken op vele fronten samen op.

We zullen het 30-jarig bestaan niet ongemerkt voorbij laten gaan. Deze keer geen tentoonstelling, zoals we bij het 10- en 25-jarig jubileum gedaan hebben.

We hebben onze huisstijl opgepoetst en aangepast aan de huidige tijd. Iedereen heeft al de website en het nieuwe logo kunnen bewonderen. Ook de vlaggen en diverse andere zaken zullen dit jaar aangepast gaan worden in deze huisstijl.

Wie jarig is houdt een feest, houdt a.u.b. de agenda in de gaten, meer gaan we hier nog niet over verklappen. Van een kleine club zijn we uitgegroeid tot een van de grotere vogelwerkgroepen in Nederland, hier kunnen we met z'n allen trots op zijn. We zien de toekomst vol vertrouwen tegemoet en met inzet en enthousiasme van vele leden moet dit zeker gaan.

Namens Bestuur Vogelwacht Uden
Jan-Willem Hermans

Dertig jaar Vogelwacht Uden

In gesprek met é óChris van Lieshoutô

Dertig jaar alweer, wat een tijd! Het was niet zo moeilijk om te bedenken wie we daar voor zouden interviewen. Chris van Lieshout is een pionier, hij was er vanaf het eerste begin bij en zelfs nog negen jaar daar voor. Als ik wat over de historie van de Vogelwacht wilde schrijven, kwam ik al heel snel bij hem uit. Gelukkig wilde hij graag meewerken.

Historie

Hoe is het allemaal begonnen dertig jaar geleden? Of nog eerder eigenlijk, wel 39 jaar geleden. In 1974 werd eigenlijk de basis al gelegd voor wat nu de Vogelwacht is met zijn 350 leden plus jeugdgroep. Het I.V.N. Uden is in december 1971 opgericht. Chris werd daar in 1974 lid van toen hij aan de natuurgidsencursus begon. Hij woonde in Odiliapeel. Het was volle bak toen: maar liefst 35 Udense natuurliefhebbers begonnen aan deze cursus. Samen met Huub Janssen en nog enkele anderen werd hij al vrij snel richting de vogels getrokken. Er ontstond een groepje van ongeveer zes mensen die regelmatig vogels gingen kijken. Voor wat betreft de projectopdracht voor de gidsencursus werd gekozen voor het gebied Kooldert. Chris en Huub hebben natuurlijk het hoofdstuk vogelinventarisatie voor hun rekening genomen. Chris heeft het rapport hiervan nog liggen. Vanuit de natuurgidsencursus was er weinig vogelbelangstelling en derhalve weinig vogelkennis, het ging voornamelijk over plantjes, bomen, beestjes, insecten en vlinders. Dus moesten ze alles zelf ontdekken. Ze gingen bijna iedere week het veld in om te inventariseren en om vogels te leren kennen. Theo van Vliet, de cursusleider, ging vaak mee. In die tijd vonden ze het eerste nest van een Havik in de Maashorst bij het Mopcomplex, we hebben het dan over 1975. Ook broedden er toen wel drie Boomvalken, nu helaas niet meer, hoewel ze nog wel in de Maashorst gezien worden. Ieder jaar werden de Ruigpootbuizerd en de Bonte Kraai gezien, die zien we nu jammer genoeg niet meer in de Maashorst.

Chris was ook lid van de Vogelwerkgroep Den Bosch, deze groep was toen actiever en groter. Hiermee is hij wel een jaar of tien jaarlijks mee naar de Wadden geweest. Hij had in die tijd ook veel contacten met de roofvogelwerkgroep de Meijerij en de Kerkuilenwerkgroep Liempde. Beide werkgroepen bestaan nu niet meer. Veel vogelwerkgroepen uit die tijd zijn ódoodgebloedô terwijl de vogelwerkgroep binnen het I.V.N. Uden in 1983 zelfstandig is verder gegaan. Ze zijn alleen maar gegroeid en bestaan nu dus al dertig jaar. Dit komt door het enthousiasme van een vaste kern van leden, die nooit te beroerd zijn werkzaamheden op te pakken. Ook vindt hij dat het goede organisatoren zijn, iets wat onontbeerlijk is om een club te runnen en iedereen tevreden te houden. Hij heeft veel geleerd in die tijd. De eerste Bosuil die ze vonden broedde aan de Zevenhuizerweg. Ook een Boomvalk broedde daar in een kunsthorst gemaakt van wilgentenen door de invalidenvereniging uit Odiliapeel. Die hebben een periode veel nestkasten gemaakt voor de vogelwerkgroep. Lambert van Dijk werkte bij Bruijnzeel en vroeg aan zijn baas of er soms wel eens hout over was. Nou, dat was er! Ze mochten een keer komen met een aanhanger en die werd helemaal volgeladen met hout.

Als er maar een deukje of krasje op het hout zat, werd het afgekeurd. Ze konden nu dus voorlopig vooruit. Er werden bosuilenkasten, steenuilenkasten, kerkuilenkasten en mezenkasten van gemaakt. Chris begeleidde de groep vaak en nam ze soms mee het veld in, voor zo ver dat ging met invaliden. Chris heeft de Kerkuilenbescherming mee opgezet vanaf 1974. Sjoerd Braaksma was de kerkuilenman in die tijd. Ze gingen ook op scholen vertellen en zochten contact met de kerken om te vragen of de gaten open mochten blijven voor de uilen. In die tijd werden er ook al kerkuilenkasten geplaatst, Chris maakte deze in zijn garage. Dan had men minder last van braakballen en poep. Hij vond als kind al braakballen op de zolder van zijn ouderlijk huis, toen vond hij dat al fascinerend. Einde zeventiger jaren kwamen Jan-Willem en John Hermans, Wim Janssen, Lambert en Ad van Dijk ook bij de vogelwerkgroep, allemaal uit Odiliapeel. Je kunt dus bijna spreken van de 'Peelse vogelwerkgroep'. Chris heeft hen ook nog een soort 'piepcursus' gegeven. Er was in heel Europa maar één serie van achttien singeltjes met vogelgeluiden te krijgen en die gebruikten ze. Er was natuurlijk nog geen clubhuis, dus kwamen ze om en om bij iemand thuis. Joop Bergsma heeft toen ook nog veel meegeholpen, hij gaf in het winterseizoen één keer per week cursussen bij hem thuis. Hij had een erg drukke baan bij de gemeente, dus lid worden wilde hij toen nog niet. Joop heeft ook leuke, educatieve boekjes geschreven over allerlei onderwerpen uit de natuur. Er liggen nog steeds een aantal exemplaren in de IVN kast en deze zijn nu dus bijna veertig jaar oud. Er was in die begintijd ook al een nestkastenwerkgroep, dus die gaat ook al zo ver terug. Hierin zat bijvoorbeeld Harrie Claasen, die meer dan dertig jaar kasten heeft gecontroleerd. Dat is toch wel bijzonder, zulke trouwe leden. Hele gezinnen waren lid, zoals Simon Koopmans met zijn drie zonen.

De afsplitsing

De vogelwerkgroep binnen het I.V.N. werd al maar groter. In 1977 werd voor ruim honderd belangstellenden de eerste Vogelbeschermingsavond georganiseerd in 'De Schouw' te Uden. Nico de Haan gaf een avondvullende presentatie over vogels en vogelbescherming. De activiteiten groeiden gestaag en ook de zelfstandigheid van de werkgroep nam toe.

Chris van Lieshout (met Wim Janssen) in zijn jongere jaren

De samenwerking met het toenmalige I.V.N. bestuur verliep jammer genoeg wat stroef. De groep miste de erkenning en veel ideeën werden als te duur geweigerd. Chris wilde klimsporen kopen om in bomen te kunnen klimmen waar stootvogels broeden, maar die vond het bestuur veel te duur, hoewel deze een leven lang meegaan. Ze voelden zich een beetje de 'outcast' van de vereniging. Ook de afdracht naar Amsterdam vonden veel leden van de werkgroep zonde van het geld. 'Natuurbescherming moet je dicht bij huis doen en Amsterdam is niet bepaald dicht bij huis', vonden ze. Een landelijk orgaan werd eerder als nadeel dan als voordeel gezien.

Chris van Lieshout

dan doen we het zelf wel! was het idee en de afsplitsing was een feit. Op 7 februari 1983 leidde dit uiteindelijk tot de definitieve oprichting van een eigen vereniging. Statuten werden opgesteld, evenals het huishoudelijk reglement en er werd een bestuur gekozen. Wim Janssen was de eerste voorzitter, daarna kwam Huub Janssen (geen familie), Piet van der Voort, Peter Wienbelt en de laatste vijftien is jaar Jan-Willem Hermans onze voorzitter. Chris was in eerste instantie geen voorstander van een afsplitsing. Hij vindt dat je door samenwerken veel verder komt. (als I.V.N. secretaris en vogelaar zou ik het ook niet verkeerd vinden wanneer de beide verenigingen weer samen verder gingen, maar ik weet dat de meningen daarover verdeeld zijn). Door de jaren heen heeft Chris gezien hoe de Vogelwacht gegroeid is. Ze ontwikkelden zich meer en meer en er werden diverse werkgroepen opgericht. Nu er inmiddels tien actieve werkgroepen bestaan, vindt hij dat het destijds een goede keuze is geweest. Er is al zoveel bereikt! En dan hebben we sinds 1990 ons eigen honk De Groenhoeve! iets waar je als club best trots op mag zijn. In 1997 heeft hij voor de tweede keer de natuurgidsencursus gedaan. Deze

keer samen met verschillende andere I.V.N. afdelingen uit de regio. Hij wilde zijn natuurkennis wat bijspijkeren. Het is een hele mooie ervaring om deze cursus te doen. Wel moet je er veel tijd instoppen en bereid zijn om met jouw groep samen te werken. De hele cursus duurt anderhalf jaar, je krijgt dan een officieel natuurgidsendiploma. Vooral de eindopdracht kost veel tijd. Chris heeft vooral in de eerste tien jaar veel gegidst. Hij heeft in de jaren zeventig wel eens alleen voor een groep van 240 mensen gestaan! Dat was een wandeling vanaf Naat Piek, die grote opkomst was een complete verrassing. Hij is toch op pad gegaan, maar echt leuk is dat niet natuurlijk. Het liefst heeft hij groepen van rond de vijftien mensen, dan kun je goed inspelen op de groep. Een erg drukke baan en gezin heeft er toe geleid dat hij niet meer zo aan gidsen toekwam. Chris heeft al 45 jaar gewerkt, waarvan 36 bij de I.B.N. Na een grote reorganisatie heeft hij het niet meer zo heel erg naar zijn zin. Nog een jaar of twee, dan kan hij met pensioen en kan hij alle tijd besteden aan zijn hobby's.

Wat doet Vogelwacht Uden?

De vele folders en persberichten die verspreid zijn in die dertig jaar laten zien wat de Vogelwacht allemaal doet. Deze tekst werd bijvoorbeeld gebruikt om mensen te informeren over onze club:

Vogelwacht Uden e.o. is een bruisende, zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn: de directe bescherming van vogels en hun biotoop, het behouden en creëren van nestgelegenheid en het geven van voorlichting aan het grote publiek. Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder: publiekswandelingen, excursies, film- en dia-avonden, vogelcursussen, houden van lezingen, plaatsen van nestkasten, inventarisaties, herstel en beheer van natuurgebieden. Er is ook een Jeugdvogelwacht. Zij is bedoeld voor jongeren vanaf tien jaar en heeft als doel de jeugd kennis te laten maken met alle facetten van de natuur. VWU tracht het besef en waardering voor de natuur bij de jeugd hiermee te vergroten.

Door de jaren heen zijn de werkgroepen (eerst heetten ze taakgroepen) behoorlijk uitgegroeid. Er zijn nu tien werkgroepen, die allemaal op hun eigen terrein met de vogels bezig zijn:

1. **De werkgroep Inventarisatie** was aanvankelijk niet zo actief. Maar de afgelopen jaren heeft ze een enorme klus geklaard. De hele Maashorst is geïnventariseerd op broedvogels en nu zijn ze bezig voor de nieuwe SOVON vogelatlas. Hiervoor moeten er heel veel uren in het veld doorgebracht worden. De werkgroepleden bestaan eigenlijk uit de leden van de hele vereniging, want iedereen mag mee doen met de tellingen.
2. **De werkgroep Oeverzwaluwen** is in de jaren tachtig erg actief geweest, vooral in de tijd dat we de eerste kunstmatige oeverzwaluwwand op Hemelrijk gemaakt hadden. Er broedden toen meer dan honderd broedparen. Nu is deze werkgroep minder actief.
3. **De werkgroep Uilen** heeft een vaste kern van trouwe leden, veel ervan doen al meer dan dertig jaar aan uilenbescherming. Ieder jaar worden de broedgegevens naar het SOVON opgestuurd.
4. **De werkgroep Nestkasten** is enorm uitgebreid. Er was een tijd dat we dachten dat deze werkgroep een langzame dood zou sterven, maar nu is het tegendeel bewezen. Honderden kasten hangen in het buitengebied en worden ieder jaar door vele leden gecontroleerd.
5. **De werkgroep Stootvogels** heeft ook veel trouwe leden en verzamelt veel broedgegevens. Chris is vanaf het prille begin actief geweest bij deze werkgroep. In de eerste jaren werd wel veel gedaan aan bescherming, maar werden geen gegevens vastgelegd. Vanaf 1998 worden alle gegevens wel vastgelegd. Onlangs zijn Annemarie van Diepenbeek (sporenspecialiste) en Koos Doorten lid geworden van de werkgroep. Dus die blijft ook groeien.
6. **De werkgroep Clubblad en Publiciteit** is al lang in handen van enthousiaste leden. Vele mooie persberichten hebben ons een betere naamsbekendheid gegeven. Ons clubblad is uitgegroeid tot een waar boekwerkje waar alle leden graag naar uitkijken.
7. **Vrijwillig Landschapsbeheer** is erg belangrijk om ook het biotoop van de vogels te beschermen. Ook deze werkgroep heeft een vaste kern van leden en is de grootste van de regio. Samen met het I.V.N. zijn er minstens twaalf werkdagen per jaar.
8. **De Jeugdvogelwacht** is nog een vrij jonge werkgroep, maar daarom niet minder enthousiast. Jong geleerd is oud gedaan, gaat ook hier op als je niet wilt vergrijzen.
9. **Werkgroep Senioren** is een groep van 55+ leden die iedere maandagochtend het veld ingaan. Ze gaan geen dertig jaar terug, maar ik denk toch wel al gauw twintig jaar.
10. **De werkgroep Natuur en Milieu** is van belang om beheeradviezen te geven, samen met het I.V.N. De samenwerking met de gemeente verloopt goed. Coördinator van deze werkgroep is de broer van Chris: Joep van Lieshout, sinds een jaar voorzitter van het I.V.N. Uden. Liefde voor de natuur zit kennelijk in de familie.

Wespendief
(foto John Hermans)

Kun je nagaan, begonnen met een man of zes, nu dertig jaar later tien grote, actieve werkgroepen en ruim 350 leden en een actieve jeugdgroep. Geweldig toch!

Grote staat van dienst

Chris heeft een grote staat van dienst binnen de club. Zo heeft hij al bijna veertig jaar stootvogels beschermd en geïnventariseerd. Hij is dus al heel lang lid van deze werkgroep. Een favoriete vogel heeft hij niet echt, alle vogels vindt hij mooi. Zijn interesse is over het algemeen erg breed, alles wat met de natuur te maken heeft vindt hij boeiend, maar voor de stootvogels heeft hij een speciaal plekje in zijn hart. Piet van der Voort is jarenlang de coördinator geweest van deze werkgroep. Daarna nam William van der Velden het stokje over. Het betekent wel ieder jaar opnieuw de nesten opsporen en volgen. De nesten worden in het vroege voorjaar gezocht, omdat er dan nog geen blad aan de bomen zit. Hoeveel eieren zijn er en hoeveel jongen vliegen er uit? Van de vele leden die ik tot nog toe geïnterviewd heb, begrijp ik dat vooral het onverwachte het boeiend houdt. Steeds weer de spanning van: "Wat zal er in het nest te zien zijn?" Er moet iets zijn wat het allemaal boeiend houdt, anders houdt niemand het zo lang vol. Ik zal nooit vergeten toen Chris het eerste nest van een Wespendif had gevonden. Bij de Groenhoeve maakte hij toen een rondedansje. Ze waren al jaren op zoek naar een nest, maar tevergeefs. Het zijn een beetje stiekeme vogels die zich moeilijk laten opsporen. Het zal een jaar of tien geleden zijn. Er zijn inmiddels wel meer nesten gevonden, maar het blijft lastig. Vorige zomer is er zelfs een hoogwerker voor gehuurd. Het is bij ons een zomergast, in de winter zit hij in Afrika. Hij lijkt wat op een Buizerd, maar met een slankere kop. Rob Bijlsma, de stootvogelman van Nederland, kan soms dagen in de boomtoppen blijven wachten, tot hij de Wespendif ziet. De wespendif eet vooral larven, poppen, volwassen wespen, bijen en hommels. Soms eet hij ook reptielen en andere insecten. De Wespendif is een stootvogel die speciale bescherming heeft tegen insectensteken. Zo heeft hij een dik verenpakket, schubben op zijn poten en wimperharen die zijn ogen beschermen tijdens het uitgraven van nesten van wespen en hommels. Zijn neusgat is een spleet, zodat er geen wespen naar binnen kunnen. Ons nieuwe logo is een Wespendif, erg mooi! Het is op onze jaarvergadering gelanceerd, tegelijk met de nieuwe website. We hebben daarmee dus afscheid genomen van ons Oeverzwaluwlogo.

Chris doet ook mee aan het inventariseren voor de nieuwe vogelatlas van Nederland. Hij doet dit samen met Jan Verhoeven. Hier gaat veel tijd inzitten, ze hebben een atlasblok van vijf bij vijf kilometer, een enorme plak. Zo zijn er 1.685 atlasblokken in Nederland. In dit blok liggen weer acht kilometerhokken met in het midden een vast telpunt waar je vijf minuten alles moet noteren. Er moet zowel in de winter als in de lente geteld worden (wintervogels en broedvogels). Zonder deze gegevens zou er nooit een vogelatlas uitgebracht kunnen worden. De laatste broedvogelatlas dateert van 2002 en het geheel wordt gecoördineerd door het SOVON. Als doel noemen zij: het vastleggen van actuele verspreiding en aantallen op zo gedetailleerd mogelijke schaal, evenals veranderingen ten opzichte van eerdere atlassen.

Chris in Schotland 2005

Buitenlandse reizen

Een grote hobby van Chris is reizen. Hij heeft in zijn leven al heel wat landen van de wereld gezien en beleefd. Noord Amerika, Zuid Amerika, Indonesië, Galapagos eilanden, Sri Lanka, Vietnam, Brazilië, Oeganda, Suriname, het is te veel om op te noemen en dan heb ik nog lang niet alle landen genoemd. In Suriname heeft hij de Harpijarend gezien, dat was een hele speciale waarneming, het is de grootste arend die er bestaat. Hij heeft een lengte van een meter, een spanwijdte van 1,75 tot 2,20 meter en weegt vier tot zeven kilogram, een kolossaal beest. Zijn voedsel bestaat onder andere uit apen.

Vorig voorjaar heeft hij met John Hermans en Toy Janssen een bootreis van zes weken gemaakt naar Antarctica (Zuidpool). John en Toy hebben hier natuurlijk heel veel foto's gemaakt, ook van allerlei soorten pinguïns die alleen op de Zuidpool voorkomen. Chris fotografeert geen vogels, maar zegt hij wijzend naar zijn hoofd: "Het is allemaal opgeslagen op mijn harde schijf". Als je zo veel reist, lijkt het me toch moeilijk om alle verschillende reizen uit elkaar te houden. Hij gaat ook altijd mee met de buitenlandse reizen van de Vogelwacht. Dat zijn er inmiddels ook al heel veel: Polen, Extremadura, Griekenland, Roemenië, Schotland, Marokko, Estland en straks in april Turkije. Zijn vogelkennis is hiermee natuurlijk enorm gegroeid. Hij kweekt ook thuis vogels in zijn tuin. Dat vindt hij een leuke hobby, net als golven. Verder heeft hij vier kleinkinderen die ook de nodige aandacht vragen, dus als hij over twee jaar met pensioen gaat, hoeft hij zich niet te vervelen.

Op naar het volgende jubileum, de Vogelwacht mag met zijn enorme groei van de laatste dertig jaar zijn plaats opeisen binnen de vogelbescherming, we zijn verreweg de grootste uit de regio en niemand kan meer om ons heen. En met een hele nieuwe website en een nieuw logo komt het helemaal goed. Applaus voor Vogelwacht Uden e.o.! En dank aan Chris!

Liesbeth Verkaar

Koningspinguïns op Antarctica (foto John Hermans)

Adverteerders steunen Vogelwacht Uden!

Ook voor 2013 willen wij onze adverteerders extra onder de aandacht brengen. Sinds een groot aantal jaren sponsoren zij Vogelwacht Uden door het plaatsen van een advertentie in ons prachtige clubblad. Met deze extra inkomsten kan de Redactie de drukkosten van Het Bruujsel in de hand houden. Gelukkig is iedereen bereid om ook voor het komende jaar hun steentje hieraan bij te dragen. Ondanks dat de economische vooruitzichten gematigd positief zijn, is iedereen voor 2013 hoopvol gestemd! We gaan er vanuit dat het komend jaar ook voor onze adverteerders succesvol wordt. Door er samen de schouders onder te zetten, moet dat zeker gaan lukken!

Subsponsor is Drukkerij Graphiset uit Uden, die de omslagen van het Bruujsel evenals het binnenwerk sponsort. Zij werken het clubblad verder compleet af (hechten, nieten etc.). Tevens een woord van dank aan Theo Peters Timmerwerken uit Veghel en Hans van den Heuvel Timmerwerken uit Boekel die belangeloos hout aanleveren voor de fabricage van nestkasten en voederplankjes.

Nieuwkomer voor dit jaar is De Kinderboerderij uit Uden (onze achterburen). Bedankt voor jullie steun aan Vogelwacht Uden en veel succes met het houden en verzorgen van de beestjes!

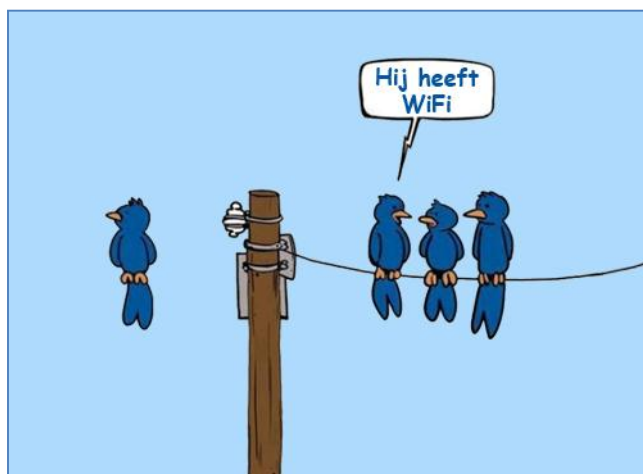
Het bestuur bedankt hierbij alle adverteerders en subsponsors voor de prettige samenwerking. En voor onze ledené loop eens binnen bij onze adverteerders!

Enorm Snijders Metaal	Kapelstraat 1	5401 EC	Uden
Rijwielhandel Wim de Wilt	Kerkstraat 4	5401 BE	Uden
De Bruin Verzekeringen	Velmolenweg 87	5401 HL	Uden
Woningstofeerder Van der Heijden	Neringstraat-Oost 7-9	5401 GM	Uden
Slagerij Frans Knobbout	Drossaard 12	5403 ET	Uden
Kanters Loonbedrijf	Duifhuizerweg 8	5406 TB	Uden
Nobru Technisch Personeel B.V.	Rondweg 73	5406 NK	Uden
De Bloemenkelder	Botermarkt 7	5404 NV	Uden
Tuincentrum De Kleuter	Goorkensweg 1	5408 SC	Volkel
Cock Uland, de Fietsenwinkel	Drossaard 47	5403 ES	Uden
Atriensis B.V., Thuis in wonen	Past. Petersstr. 170-40	5612 LW	Eindhoven
Honden en Katten Speciaalzaak 4Feedt	Volkelseweg 26	5405 NA	Uden
Boekhandel Bert van der Heijden	Mondriaanplein 12	5401 HX	Uden
Jumbo (Super de Boer)	Drossaard 14-18	5403 ET	Uden
Foto Rooijmans	Markt 10	6021 VD	Budel
Foto De Vakman	Marktstraat 10	5401 GH	Uden
Hans van den Heuvel Houtbewerking	Leurke 2a	5427 EE	Boekel
Willemsen Tuin- en Parkmachines	Kerkstraat 117	5411 CK	Zeeland
Kinderboerderij Groenhoeve - Uden	Artillerieweg 3	5403 PB	Uden

De nieuwe website van Vogelwacht Uden

Een dag na de jaarvergadering van donderdag 21 februari was de nieuwe website van Vogelwacht Uden online. De bedoeling was om dat al tijdens de vergadering gerealiseerd te hebben, maar een klein foutje bij het installeren zorgde ervoor dat het feest niet door ging. De bouw van deze website is in augustus 2011 gestart. In het begin was dat met Henry Hendriks, Peter van de Braak en Jacques Raats. Later is Henry Hendriks gestopt doordat zijn gezondheid het op dat moment niet meer toeliet en dat was erg jammer.

Inmiddels is de site in de lucht en kunnen de leden van Vogelwacht Uden er van genieten en hier veelvuldig gebruik van maken. Alle leden waarvan een e-mailadres bekend is, hebben een account gekregen (totaal 286 accounts). De leden kunnen inloggen op de website. Ook zonder account is het mogelijk op de website in te loggen, maar dan zijn de mogelijkheden beperkter. Zo mis je dan bijvoorbeeld onder 'Home' het item 'Hoe doe je dat' en onder 'Fotogalerij' de foto's van activiteiten en heb je geen mogelijkheid om foto's te uploaden of zelf een reisverslag toe te voegen.

Voor de makers van de website was het heel belangrijk dat leden zelf foto's op de website kunnen plaatsen. In het item 'Hoe doe je dat' wordt uitgelegd hoe dat in zijn werk gaat. Onder het menu fotogalerij vind je, indien je ingelogd bent, het menu item 'Upload foto's'. Volgens de beschrijving in 'Hoe plaats ik een foto' zou je hier een foto kunnen uploaden, een categorie kunnen aanmaken en zowel de foto als de categorie ook weer kunnen verwijderen. In de testfase leek het er op dat dit ook mogelijk was, de eigenaar van de foto of de categorie moest deze kunnen verwijderen. Nadat de website online is gegaan bleek dat je ook foto's en categorieën van anderen kunt verwijderen. Dit is natuurlijk niet wenselijk en dus zijn de rechten aangepast. De situatie op dit moment is dat iedereen nog steeds foto's kan uploaden, maar de foto's kunnen niet meer door de eigenaar verwijderd worden. Ook kunnen er geen categorieën meer worden aangemaakt. Mocht het nodig zijn dat er foto's verwijderd moeten worden of categorieën aangemaakt dan zal dat door de webmaster gedaan moeten worden.

Natuurlijk gaan we uitzoeken of we deze functionaliteiten toch weer kunnen realiseren, maar dat zal wel enige tijd in beslag nemen. Op dit moment hebben we echter een kwalitatief zeer goede fotogalerij. Als de gewenste aanpassing niet te realiseren is, zullen we op zoek moeten naar een fotogalerij waarbij dit wel mogelijk is.

Een andere leuke nieuwe mogelijkheid op onze website is het 'Forum'. Indien je niet bent ingelogd kun je op het forum informatie achterlaten en vragen stellen of discussies opstarten met de hele wereld, immers iedereen kan hier zijn verhaal kwijt. Uiteraard zullen de Webmasters op de achtergrond in de gaten houden dat iedereen zich op het forum aan fatsoensnormen houdt die je als club nu eenmaal in acht dient te nemen. Als je niet inlogt beschouwt het forum je als 'gast' en krijg je het volgende te zien:

[Home](#)
[Activiteit](#)
[Werkgroep](#)
[Waarnemingen](#)
[Gebied/Vogelsoort](#)
[Fotogalerij](#)
[Reisverslagen](#)
Forum
[Webcam](#)
[Contact](#)
[Links](#)

TOP

[Index](#)
[Recente onderwerpen](#)
[Regels](#)
[Help](#)
[Zoeken](#)

Welkom, **Gast**

Gebruikersnaam:
 Wachtwoord:
 Onthoudt mij ☐
[Login](#)

[Wachtwoord vergeten?](#)
[Gebruikersnaam vergeten?](#)

Forum Vogelwacht Uden
 (3 bekijken) [george](#), [jacques](#), (1) Gast

Forumcategorieën Ga

Algemeen

Publiek Iedereen kan in deze rubriek vragen stellen aan Vogelwacht Uden e.o. over vogels en hun welzijn in de natuur	2 Onderwerpen	4 Reacties	Laatste bericht: Re: Rietgorzen dol op trosgier ... Door Peter Noy 22 feb 2013 15:28
--	------------------	---------------	--

Website

Ideeënbus Site Heeft u feedback of ideeën die u wilt delen? Aarzel niet en laat het ons weten. We horen het graag van u en streven er naar onze site beter en gebruikersvriendelijker te maken voor onze gasten en leden.	5 Onderwerpen	5 Reacties	Laatste bericht: Beperking Foto Upload Door jacques 25 feb 2013 11:44
---	------------------	---------------	---

Wie zijn er online

In totaal zijn er **33** gebruikers aanwezig :: **3** Leden en **30** Gasten

[george](#), [henk](#), [mignon](#)

Legenda :: Websitebeheerder, Algemene moderator, Moderator, Gebruiker, Gasten

Gemaakt door Kunena

Voor gasten zijn de mogelijkheden beperkt, zij kunnen slechts kiezen voor de items 'Publiek' en 'Ideeënbus site'. Log je in, dan worden de mogelijkheden opeens een stuk ruimer. Hieronder zie je dat er interessante onderwerpen zijn bijgekomen.

Welkom, **Kees**
 Laatste bezoek: 24 feb 2013
[Loguit](#)

Forum Vogelwacht Uden
 (4 bekijken) [george](#), [jacques](#), [Kees](#), (1) Gast

MARKEER ALLES ALS GELEZEN
 Forumcategorieën Ga

Algemeen

Welkom We moedigen nieuwe leden aan om een korte introductie over zichzelf te posten in deze forumcategorie. Leer elkaar kennen en deel uw interesses.	2 Onderwerpen	5 Reacties	Laatste bericht: Re: opmaak Door jose 22 feb 2013 18:02
Publiek Iedereen kan in deze rubriek vragen stellen aan Vogelwacht Uden e.o. over vogels en hun welzijn in de natuur	2 Onderwerpen	4 Reacties	Laatste bericht: Re: Rietgorzen dol op trosgier ... Door Peter Noy 22 feb 2013 15:28
Waarnemingen (3 Nieuw) Informatie en vragen over vogelwaarnemingen.	5 Onderwerpen	7 Reacties	Laatste bericht: Geringde Rietgors Door mignon 26 feb 2013 08:58
Vogel activiteiten excursie/reizen (1 Nieuw) Informatie en vragen over individuele of groeps-activiteiten/excursies /reizen voor leden	1 Onderwerpen	11 Reacties	Laatste bericht: Re: Excursie Limburg Door arend 26 feb 2013 09:35
Vogel gebieden binnen ons werkgebied Informatie en vragen over vogelgebieden binnen ons werkgebied.	0 Onderwerpen	0 Reacties	Geen berichten

Werkgroepen

Er zijn geen categorieën in de sectie!

Website

Ideeënbus Site (1 Nieuw) Heeft u feedback of ideeën die u wilt delen? Aarzel niet en laat het ons weten. We horen het graag van u en streven er naar onze site beter en gebruikersvriendelijker te maken voor onze gasten en leden.	5 Onderwerpen	5 Reacties	Laatste bericht: Beperking Foto Upload Door jacques 25 feb 2013 11:44
---	------------------	---------------	---

Wie zijn er online

Bij 'Vogel activiteiten excursie/reizen' kun je bijvoorbeeld polsen of er mensen binnen Vogelwacht Uden met jou mee willen naar een bepaald gebied op een bepaald moment. Een prachtige manier om snel een groepje enthousiaste vogelaars bij elkaar te krijgen. Als je goed op het plaatje hebt gekeken zag je daar ook 'Werkgroepen' staan met daaronder de tekst 'Er zijn geen categorieën in de sectie!'. Ben je lid van een werkgroep dan is er een deel van het 'Forum' dat alleen voor jouw werkgroep bestemd is. Dit deel is weer afgeschermd van de overige. Voor iedere werkgroep is een apart deel van het forum ingericht. Je krijgt echter alleen die werkgroep of werkgroepen waar je lid van bent te zien, dat kunnen er dus meer dan één zijn! Ook kunnen de werkgroepcoördinatoren stukken plaatsen op hun deel van de site welke dan voor iedereen zichtbaar is in het menu 'Werkgroep'. Dit was een greep uit de tal van nieuwe mogelijkheden die de nieuwe website heeft en waarvan we hopen dat de leden er veel gebruik van zullen maken.

Als toegift nog enkele cijfers, de website bestaat op dit moment uit:

- 151 menu items;
- 678 artikelen;
- 388 PDF documenten;
- 3.741 foto's in de fotogalerij (oud);
- 41 foto's in de fotogalerij (nieuw).

De site van Vogelwacht Uden is een site die boordevol staat met informatie. Deze informatie is voor een groot deel voortgekomen uit de leden en verzameld door de webmasters van de oude site. Graag willen we hier verandering in brengen en alle leden de mogelijkheid bieden om hun informatie op deze site kwijt te kunnen. Ik moedig iedereen aan om de website aan te vullen, zodat we met zijn allen hier steeds meer plezier aan beleven en de site een waardevolle aanvulling wordt op het waarnemen van vogels en het verbeteren van de leefomgeving van die vogels.

Jacques Raats

Ons nieuwe logo

Tijdens de jaarvergadering is, behalve de website, ook het nieuwe logo van de Vogelwacht onthuld. Dankzij sponsoring door de Nobru Technisch Personeel heeft communicatiebureau Sprinkels Hq uit 's-Hertogenbosch een opzet voor het ontwerp gemaakt. Mignon van den Wittenboer heeft in samenspraak met Peter Noy en het bestuur dit logo verder uitgewerkt. Hierbij is voor het silhouet van de Wespendif gebruik gemaakt van een prachtige foto van Toy Jansen.

Peter van de Braak bedacht het slogan 'Meer dan alleen vogels kijken' waarvan we de betekenis aan onze leden natuurlijk niet uit hoeven leggen. Uiteindelijk heeft de firma Graphiset (in overleg met Jacques Raats) het technische gedeelte van de website voor haar rekening genomen.

Het logo zal in de toekomst natuurlijk ook de cover van het Bruijsel gaan sieren, maar vanwege de voorraad oude covers bij Graphiset zullen we hier nog even op moeten wachten.

De Redactie

Het Goudhaantje van 2012

Theo Versteegden

Tijdens de afgelopen jaarvergadering is Theo Versteegden door het bestuur van Vogelwacht Uden tot óGoudhaan van 2012ógekozen. Om het spannend te houden gaf voorzitter Jan-Willem Hermans tijdens de vergadering aan, dat de Goudhaan toevallig in de zaal aanwezig was. Nadat Theo Versteegden als óGoudhaan van het jaaró werd onthuld dacht hij meteen, wat krijgen we nou. ñHet overvalt je gewoon, net als in de periode dat ik geridderd werd. Ik had dit echt helemaal niet verwachtò, vertelt Theo bescheiden.

Druk achter de schermen

Jan-Willem memoreerde in zijn toespraak dat Theo in de loop der jaren veel werkzaamheden naar zich toe getrokken heeft en dat mag wel eens gezegd worden. Als vaste klusjesman voor de Groenhoeve lost hij alle voorkomende storingen op, van lampen vervangen tot en met het installeren en aansluiten van de zonnepanelen op het dak. Ook had hij een niet onbelangrijk aandeel in het project óRegenwater en Zonnestroomó waarvoor hij destijds al het loodgieters- en elektrawerk heeft gedaan. Tijdens dialezingen is Theo, samen met zijn vrouw Dorien, vaak van de partij om de tafels en stoelen klaar te zetten en voor de koffie te zorgen. Verder heeft Theo jarenlang het Bruujsel in elkaar gezet (hechten, nieten, vouwen etc.) en haalt hij tegenwoordig de Bruujsels bij Graphiset op en bezorgt deze bij Lies Schoenmakers en andere ówederbezorgersó. Zelf heeft hij ook een wijk waar hij de clubbladen aan huis bezorgt. Dit doet hij altijd met veel plezier!

Inventariseren

Of het allemaal nog niet genoeg is, is Theo in het voorjaar vaak in het veld te vinden om vogels te inventariseren. Zo is hij namens de werkgroep Nestkasten actief om in een gebied tussen de golfbaan de Leemkuilen en de Doelenweg/Slabroekseweg een 55-tal nestkasten bij te houden. Daarnaast is Theo druk met het Broedvogel Monitoring Project en de SOVON Atlasvogeltellingen in de Maashorst.

Kortom, te veel om op te noemen. Theo het zei je gegund. Van harte proficiat met je uitverkiezing tot óGoudhaan van 2012ó

Nieuwjaarsreceptie de Groenhoeve

De gezamenlijke nieuwjaarsreceptie van Vogelwacht Uden en IVN van zondag 6 januari is goed bevallen. Ook dit jaar weer. We werden ontvangen met koffie en appelflappen. José Escher, de secretaris van de Vogelwacht Uden, heette iedereen van harte welkom. De gebruikelijke wandeling was maar kort: we liepen het educatieve natuurpad (in wording) bij de Groenhoeve.

Terug in de Groenhoeve werd geproost op het nieuwe jaar. Joep van Lieshout, de voorzitter van IVN Uden, blikte terug op 2012:

- Er werd stilgestaan bij het overlijden van Hub Jehae. Hub, die veel betekend heeft voor IVN Uden en die tot het laatste moment actief was. Hij was erelid en oud-voorzitter van IVN Uden;
- Het 40-jarig jubileum van het IVN werd uitbundig gevierd;
- Er werd een tweetal cursussen gegeven:
 - ✚ *‘Scharrelkids’* is voor het eerst gegeven;
 - ✚ De Natuurgidsencursus in de regio werd opgestart. Voor deze laatste cursus was zoveel belangstelling, dat Joep een demotiveringstoespraak heeft gehouden waarna er nog 38 cursisten overbleven.
- Diverse excursies zijn gehouden (Maashorst, Duits Lijntje, Leijgraaf en Landschapspark);
- Voor- en najaarswandelingen met de scholen;
- Het educatief project *‘Duits Lijntje’* werd feestelijk geopend;
- Gezamenlijke lezingen van Vogelwacht Uden en IVN. Een mooi programma met grote deelname (gemiddeld 75 bezoekers). De programmaprochure (gezamenlijke publieksactiviteiten) voor 2013 ziet er weer geweldig uit;
- Gezamenlijk project van Vogelwacht Uden, IVN en Kinderboerderij: de aanleg van een educatief natuurpad; *‘Natuurpad Groenhoeve’*;
- De werkgroep Natuur en Milieu is ook volop in actie. Het structureel overleg met de Gemeente Uden verloopt goed en deze werkgroep wordt steeds meer betrokken bij diverse natuurprojecten (zie ook artikel verderop in dit Bruijsel);
- Landelijk hebben we een slecht natuurbesluit gehad met oud-minister Bleker. Maar de gemeente blijft gelukkig meewerken aan verdere natuurontwikkeling. Ook in de visie voor 2020 van de gemeente *‘Udenaar de toekomst’* staat groen voorop.

En met de wens voor *‘n groen, gezond, gastvrij en gezellig Uden* sloot Joep zijn betoog. Na nog gezellig wat naborrelen en bijkletsen was ook dit weer een geslaagde nieuwjaarsreceptie.

Annelies Vliexs,
IVN Uden

Klapekstertellingen Winter 2012-2013

Ook deze winter is er door leden van de Vogelwacht twee keer aan de landelijke klapekstertelling deelgenomen. Het gebied dat we tellen is de Maashorst, waarbij er ook een deel door IVN-Oss gedaan wordt. De eerste telronde was op zaterdag 22 december jongstleden. Zelf kon ik helaas niet die dag, want ik had een andere vogeltelling. Gelukkig waren er nog drie mensen die wel kwamen tellen en samen hebben ze er Klapeksters gevonden. Bart en Theo deden zelf een fraaie waarneming, want zij hadden twee Klapeksters tegelijk in beeld, waarbij de tweede de eerste lastig kwam vallen. Wim van Lanen wist de Klapekster van de Grensweg in beeld te krijgen.

De tweede telronde was op 27 januari. De weersvoorspelling was niet echt goed, dit weekend viel de dooi in en dat zou met regen of ijzel gepaard gaan. Toch was het die zondagochtend goed genoeg om te gaan tellen en na het verdelen van de gebieden gingen we allemaal op pad. Zelf mocht ik de Hofmansplassen bezoeken en ik was wel blij dat ik de aanhaakspikes bij me had, want er waren wel stukken zo glad dat mijn schoenen niet genoeg grip hadden. Bij de Hofmansplassen geen Klapekster, maar wel was de Krooneend er nog, die er daarna nog een aardige tijd heeft gezeten. In de loop van de ochtend begon het te regenen en rond half twaalf was iedereen terug van het tellen, maar helaas had niemand een Klapekster gezien. Hulde voor de tellers, die met dit onaangename weer gewoon vol hielden en de telling af hebben gemaakt.

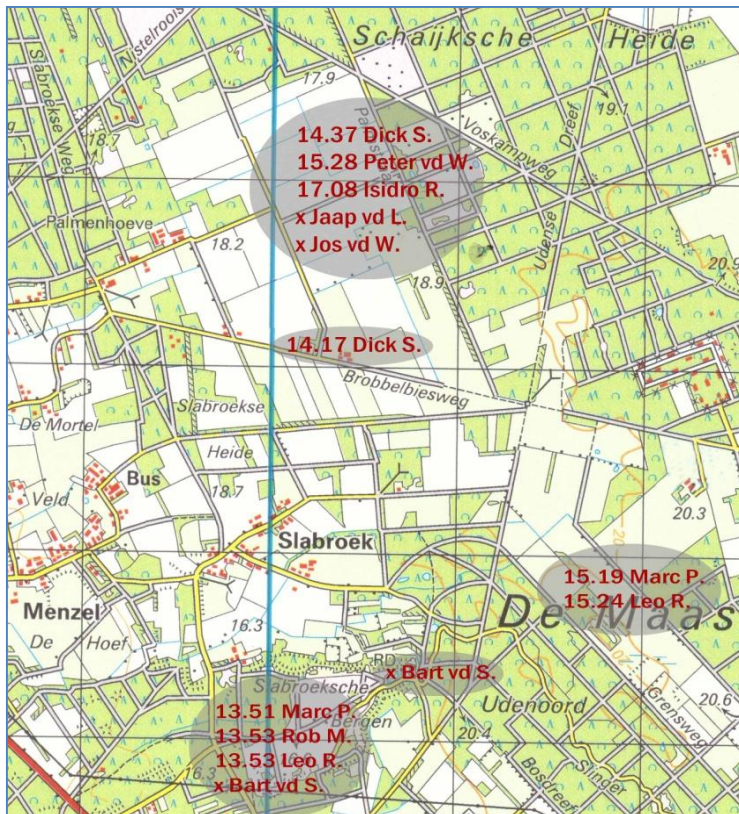
Klapekster (foto Marc Gottenbos)

Waren er dan geen Klapeksters in het gebied? Waarschijnlijk wel, want de dag erna heeft de senioren groep bij de Grensweg een Klapekster waargenomen en deze vogel zit daar eigenlijk al de hele winter. Een week later was er wel een Klapekster op de Kanonsberg en een bij de telpost, de plekken waar ze deze winter regelmatig gezien zijn.

	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
December	5	3	2+1	1	6	3
Januari	3	2	2	3	6	-

Tabel: Resultaten van de Klapekstertellingen in de Maashorst van 2007-2013

Aan de hand van de Klapekstertellingen kunnen we dus vaststellen dat er afgelopen winter drie Klapeksters in het gebied overwinterd hebben. Dit wordt ook ondersteund door de losse waarnemingen die ingevoerd worden op Waarneming.nl. Op sommige dagen zijn er behoorlijk wat vogelaars tegelijk actief in de Maashorst die hun losse waarnemingen (al dan niet met behulp van mobiele apps) invoeren. Op 16 februari werden bijvoorbeeld veertien losse Klapekster waarnemingen ingevoerd met clusters op drie verschillende plekken in de Maashorst. Als alle waarnemers ook de exacte tijd van hun waarneming invoeren is het mogelijk op basis van deze losse waarnemingen uitsluitende winterterritoria vast te stellen. Dus blijf vooral allemaal zo gedetailleerd mogelijk invoeren!

Losse Klappeksterwaarnemingen van Waarneming.nl op 16 februari 2013

Hans van den Heuvel, Koos Doorten, Theo Vos, Wim van Lanen, Bart Gras en Leo Ballering bedankt voor het meetellen tijdens de Klappekstertellingen en iedereen voor het invoeren van losse waarnemingen.

Arend Vermaat

Klappekster

De Klappekster is geen familie van de Ekster, maar behoort tot de Klauwieren. De betekenis van de wetenschappelijke naam is 'slachter en wachter'. De naam Klappekster komt oorspronkelijk van 'Verklap-ekster', omdat hij heel vroeg roofvogels kan signaleren. Zijn bijnamen zijn onder andere Negen-doder en Doorndraaijer (Groningen): de Klappekster spiest namelijk insecten en kleine dieren als muizen en hagedissen op doornen van struiken. Ook wordt hij wel Haakklauwier genoemd vanwege de haakvormige punt van de gebogen snavel. De bijnaam Handwerk komt door het feit dat valkeniers de vogel vroeger gebruikten bij de jacht op roofvogels. De klappekster werd bij de vangst op de hand genomen. Onder 'roestbomen' (plek waar ze rusten) kun je wel eens braakballen vinden.

(bron: natuurweetjes.nl)

Iedere derde zaterdag van de maand komen ze bij elkaar om te beleven wat vogels kijken is. Soorten als Klapekster, Nachtzwaluw en Kerkuil pronken op hun waarnemingslijsten. JeugdVogelwacht Uden is hét voorbeeld voor alle volwassen leden. Een verslag van activiteiten mag als eidooier dan ook niet ontbreken in het Bruujtsel.

Seizoen 2012 / 2013

Nestkasten maken

Met hamer en dennenappel werd de jeugd verwacht in de Groenhoeve. Naast nestkasten maken, werden er ook vetbollen gemaakt. Door een dennenappel in het vet te dopen en vervolgens er zaad overheen te strooien maakten we een soort vetbol. De houtpakketjes lagen al gesorteerd klaar. Gelukkig was alles al gezaagd en voorgeboord, zodat deze pakketjes alleen nog in elkaar getimmerd moesten worden. Met de vele spijkers en gelukkig ook vele begeleiders was het een heel getimmer en kabaal in de Groenhoeve. Er werden twee modellen die ochtend gemaakt: een nestkast voor de Koolmees en een voor de Grauwe Vliegenvanger (half open kast). Naast dat iedereen een nestkast mee naar huis nam, bleven er ook nog genoeg kastjes om buiten rondom het Groenpad op te hangen. Bij het hangen zijn de bomen ook nog getest als klimboom!

Wintergasten

Deze geplande ochtend was het echt winter, veel sneeuw en erg koud! Om met deze kou toch wintergasten te kunnen zien zijn we naar de Kraaienbergse Plassen gegaan. Hier was nog niet alles dichtgevroren zodat we veel kans hadden om wintergasten te kunnen zien. Met vier auto's zijn we allereerst naar de Vogelkijkhut gereden. Hier konden we tenminste uit de wind in een hut vogels gaan kijken. Maar o, wat was het guur toen we de luiken in de hut openden. Maar gelukkig maakte het zicht alles goed. Diverse eenden zagen we, die de jeugd zelf op naam moest brengen. Dit waren onder andere Wilde Eend, Tafeleend, Kuifeend, Brilduiker, Nonnetje, Kuifduiker, Dodaars, Grote Zaagbek, Meerkoet en Parelduiker. Vanaf de hut zijn we een stuk gaan lopen om het toch wat warmer te krijgen en natuurlijk op zoek naar vogels. Onder de hoogspanningsmasten hoorde we een droog átuutô-geluidje, en vrij snel zagen we de Goudvink. Niet één maar meerdere hebben we die ochtend gezien, prachtig! Na het nuttigen van een koek zijn we snel de warme auto ingegaan en weer naar Uden vertrokken, alwaar we wat te laat aankwamen.

Wintergasten kijken

VLU

Ook deze ochtend was het toch winters koud. Gelukkig was iedereen daar goed op gekleed. Met handschoenen aan, handzagen en kniptangen zijn we op pad gegaan. Net een groep echte boswachters. Op zoek naar een klein heidegebiedje aan de oostzijde van de Slabroekse heide. Dit was toch nog niet zo makkelijk te vinden, maar na wat gezoek waren we er toch gekomen. Helaas bleek er maar weinig opslag op te staan, waardoor we vrij snel klaar waren. Dan maar naar het grote heidegebied! Hier zijn veel opkomende dennenboompjes en berkenboompjes verwijderd (met kou wordt er toch harder gewerkt). Begeleider Stijn van Gils vertelde nog over de diverse mossen die we tegenkwamen. Naast een groepje mezen, met Kuifmees en Goudhaantjes hadden we geen andere vogels gezien.

Echt naar buiten?

Ken je kinderen die wel warmlopen voor een grote portie natuur op elke derde zaterdag in de maand en hier erg graag tijd voor vrij willen maken? Geef ze de gratis *ÕBuitengidsÕ* die is te downloaden op onze site of laat ze contact opnemen met mij, zodat ze zich op kunnen geven. Een keer vrijblijvend meelopen kan natuurlijk altijd.

Opgeven kan op www.vogelwachtuden.nl
klik op *ÕWerkgroep - Jeugd VogelwachtÕ*

Peter van de Braak,
Coördinator JeugdVogelwacht (telefoon: 0413-253586)

Warm worden van het verwijderen van opkomende boompjes

Uilenwandeling in de Maashorst

Op vrijdagavond 25 januari hebben we onze jaarlijkse uilenwandeling weer gehad. Met een groep van negen leden zijn we gaan wandelen op die avond. Het was redelijk open weer, de temperatuur iets onder nul en er lag nog sneeuw. Om even over negenen zijn we gaan wandelen richting het Beekdal. Doordat het redelijk helder was en er nog sneeuw lag, hadden we goed zicht. Dat maakte het wandelen ook een stuk makkelijker omdat je goed kon zien waar je liep en zaklampen waren ook niet nodig. De weersomstandigheden waren weer ideaal voor een uilenwandeling. Koud en helder weer verhogen de kans op succes. De Bos- en Steenuilen zijn dan vaak actiever dan bij andere weertypes. De Steenuiltjes hoor ik al twee weken roepen wanneer ik 's morgens naar mijn werk fiets. Het is ook al een aantal weken koud en we hebben verschillende heldere nachten gehad. Het lijkt alsof de Steenuiltjes er op wachten. We hebben dus goede hoop en verwachten dan ook zeker uilen te gaan horen deze avond.

Via de Karlingerweg lopen we richting het Beekdal. Aan de Karlingerweg zitten op twee locaties een koppel Steenuiltjes. Uit ervaring weten we dat deze Steenuiltjes zich zelden laten verleiden om te reageren op geluidsopname van andere Steenuilen. Op deze avond was het niet anders. Van de bewoners weten we dat de Steenuiltjes nog steeds op het erf wonen en zich dus ook in de omgeving bevinden, maar wij hebben ze deze avond niet gezien of gehoord. Aan de Karlingerweg zit ook een koppel Kerkuilen. Hopelijk komen zij de winter goed door. De periodes met sneeuw kunnen een behoorlijke aanslag zijn op de populatie van de Kerkuilen. Als het sneeuwdek te dik is en vervolgens ook nog eens lang blijft liggen, dan is het voor de Kerkuilen bijna onmogelijk om muizen te vangen. In die situatie verhongeren dan ook behoorlijk wat Kerkuilen.

We zijn inmiddels doorgewandeld en in het Beekdal aanbeland. In het Beekdal hebben we vaak succes als het om de Bosuil gaat. De omgeving heeft ook alle ingrediënten om je er als Bosuil thuis te voelen. We zijn doorgelopen tot aan de stuifduinen, hierachter ligt de Slabroekse heide. Op deze locatie laat John Hermans het geluid van de Bosuil horen in de hoop dat we een reactie krijgen. Bosuilen reageren niet altijd direct op de geluiden. Soms zit daar een behoorlijke vertraging op. Na het afspelen van het geluid staat iedereen met gespitse oren te luisteren en een aantal minuten was het stil. Net wanneer John opnieuw het geluid wil laten horen begint er vlak voor ons een Bosuil te roepen. Tussen alle kale loofbomen staan twee grove dennen. We vermoeden dat de Bosuil zich in een van die bomen bevindt. Doordat de sneeuw het restlicht weerkaatst, zijn de boomtoppen erg goed zichtbaar. Maar in de kale toppen kunnen we geen Bosuil ontdekken, vandaar ons vermoeden dat hij in de dennenbomen zit. We blijven nog even staan luisteren voor we weer verder wandelen.

Steenuil (foto John Hermans)

We lopen verder via de Vijverlaan weer terug naar de Karlingerweg en zo naar de Udense Dreef. Aangekomen op de T-splitsing Karlingerweg / Udense dreef speelt John Hermans nog een keer het geluid van de Bosuil af. Het blijft opvallend stil in eerste instantie.

John zoekt een andere opname van de Bosuil op en speelt deze af. We hebben direct succes. Van twee kanten is er een Bosuil te horen. Een van de twee Bosuilen roept maar kort, de andere gaat onvermoeibaar door. Als we verder wandelen is de Bosuil nog enige tijd goed te horen. Via de Udense Dreef lopen we het begrazingsgebied op. Door de sneeuw is de vlakte goed te zien en dat levert een mooi beeld op. Van hieruit gaat de wandeling weer terug richting de parkeerplaats. Om ongeveer elf uur zitten we allemaal weer in de auto's en rijden we naar huis. Een geslaagde wandeling! We hebben op drie locaties Bosuilen gehoord en de weersomstandigheden waren goed, wat willen we nog meer.

Vrijdag 1 februari stond gepland als reserveavond voor de uilenwandeling. Wanneer het op de eerste avond zou regenen, dan zouden we de vrijdag erop gaan wandelen. Gelukkig was het weer de eerste avond goed want op 1 februari regende het 's avond en stond er een stevige wind. Een behoorlijk verschil met de week ervoor.

John Opdam

Nationale Tuinvogeltelling januari 2013

Ook dit jaar organiseerde de Vogelbescherming weer een Nationale Tuinvogeltelling. Vanwege de winterse weersomstandigheden was dat een erg goede telling, veel vogels hebben de tuinen opgezocht om de barre omstandigheden door te komen. Bovendien is daar voor veel vogels voldoende eten te krijgen.

Allen bedankt voor het insturen van jullie gegevens. In totaal hebben er 21 tuinen 'meegedaan' samen goed voor 688 vogels van tweeëndertig verschillende soorten. Deelnemers kwamen niet alleen uit Uden, maar bijvoorbeeld ook uit Veghel, Mariaheide, Zeeland en zelfs uit Lith, Geffen en Deurne. Ook dit keer zat er weer veel verschil tussen de tuinen in soorten en aantallen, maar de grootte en de ligging van de tuinen verschilt nou eenmaal. Twee tuinen hebben maar vier vogels geteld, waarbij er bij de een zelfs maar drie verschillende soorten waren. Niet echt motiverend, maar misschien kwam dat wel door het moment op de dag. In de tuin met de meeste vogels zijn er tachtig geteld, maar dat was niet de tuin met de meeste vogelsoorten, die had er maar liefst tweeëntwintig (van de tweeëndertig in alle tuinen!).

Koolmees
(foto Carel van der Sanden)

Bijzondere waarnemingen: drie Buizerds in drie verschillende tuinen; een Groene Specht, vijf Kepen, allen in een verschillende tuin; een Kramsvogel; een Kuifmees; achteenvijftig Ringmussen, vind ik veel; een Sperwer, altijd leuk; maar vier Winterkoningen, zouden die al last hebben van de kou? Of zijn er zo weinig vanwege de afgelopen winters? Het zijn er in elk geval vier keer zoveel als in 2012.

Overzicht waargenomen vogels Nationale Tuinvogeltelling 2013

	Januari 2011		Januari 2012		November 2012		Januari 2013	
Soorten	33		26		25		32	
Aantal vogels	894		573		481		688	
Tuinen	28		21		25		21	
Vogels per tuin	32		27		19		33	
Top 3	Huismus	150	Huismus	88	Koolmees	101	Koolmees	95
	Koolmees	111	Pimpelmees	87	Pimpelmees	70	Vink	91
	Houtduif/Vink	78	Koolmees	83	Huismus	66	Merel	72

Tabel 1: Vergelijking afgelopen jaren

In deze tabel staan de vier tellingen van de afgelopen jaren, om ze te kunnen vergelijken. Dit jaar hadden we dus veel soorten, maar in 2011 was er zelfs nog een soort meer. Toen waren er ook veel meer vogels geteld, maar dat was ook in meer tuinen gedaan. Daarom komt het aantal vogels per tuin dit jaar ook gemiddeld iets hoger uit dan in de telling van 2011.

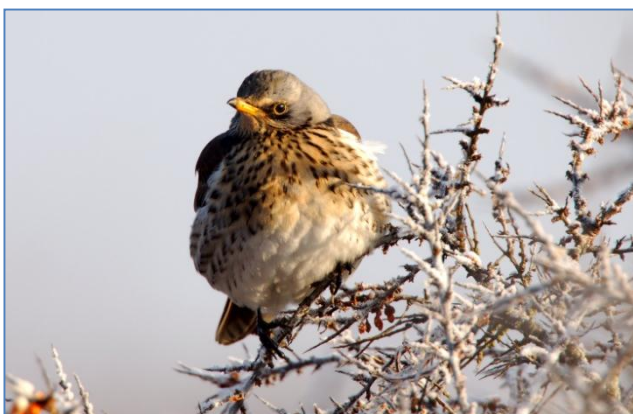
We hebben dus deze keer weinig Huismussen geteld, het waren er negenenzestig en dat is de vierde plaats. De Merel verdient trouwens nog een extra vermelding: in elke tuin is er minstens een Merel geteld! Dit is de eerste keer dat een vogel dit bij deze tellingen is gelukt. Overigens is de Merel in elke telling de soort die in de meeste tuinen wordt gezien, alleen was het nog nooit gelukt om hem in elke tuin mee te tellen.

	Uden en omstreken		Heel Brabant		Heel Nederland	
1	Koolmees	95	Huismus	23.505	Huismus	215.083
2	Vink	91	Koolmees	22.324	Koolmees	160.771
3	Merel	72	Merel	18.572	Merel	142.667
Aantal	688		6377		1.300.000+	
Soorten	32		?		?	

Tabel 2: Vergelijking met landelijke tellingen

We hebben in totaal tien procent van de Brabantse vogels geteld, en bij ons dus veel Vinken en dit jaar wat minder Huismussen.

Uit het persbericht van de Vogelbescherming nog het volgende: Veel Koolmezen (nummer één in de provincie Zuid-Holland, waarschijnlijk doordat er veel Russische Koolmezen deze winter in Nederland zijn), Kramsvogels, Koperwieken en Kepen. Buiten de Randstad staat de Groenling in de Top Tien. Verder werden er meer Appelvinken geteld dan ooit en er werden zelfs 108 Pestvogels gemeld.

Kramsvogel (foto John Hermans)

Arend Vermaat

Verslag Oost-Brabantse vogelaarsdag

Op zaterdag 16 februari 2013 waren alle Oost-Brabantse vogelwerkgroepen uitgenodigd om bij ons in de Groenhoeve de jaarlijkse Oost-Brabantse Vogelaarsdag bij te wonen. Voor de middag waren er door Stichting Vogels in Brabant diverse lezingen georganiseerd. Na de middag zijn de deelnemers onder begeleiding van een aantal van onze leden de Maashorst ingegaan. Hieronder een deel van het verslag dat de Helmondse afvaardiging van deze dag gemaakt heeft.

**Contactdag Oost-Brabant
16 Februari 2013**

Op zaterdag 16 februari jongstleden is er wederom een Oost-Brabantse vogelaarsdag geweest en deze keer zijn we te gast bij Vogelwacht Uden e.o. De Oost-Brabantse vogelaarsdag is een bijeenkomst van diverse Oost-Brabantse vogelwerkgroepen waarbij men onderling informatie kan uitwisselen en delen door middel van onder andere (powerpoint) presentaties. In het clubgebouw De Groenhoeve te Uden worden we verwelkomd met koffie en thee met cake. Na een „Brabants kwartieke“ wordt de bijeenkomst geopend door dagvoorzitter Jan-Willem Hermans van de Vogelwacht Uden e.o.

Als eerste wordt door Rob Vogel (afdelingshoofd monitoring en inventarisaties, SOVON Vogelonderzoek Nederland) een presentatie gegeven over de Raaf; terug op de hogere zandgronden. Rob Vogel bepleit om kadavers te laten liggen als voedsel voor de Raaf om zo de populatie te kunnen laten groeien, ondanks de „slechte naam“ die de Raaf heeft bij vele Nederlanders.

Rob Vogel geeft een boeiende presentatie over de Raaf (foto's Henk Sierdsema)

Vervolgens geeft Jan-Martin Rahder een powerpointpresentatie over broedende Visdieven op hoogte namelijk onder andere op het dak van Michelin (banden) en Palace meubelen te „Hertogenbosch. Hierbij kwamen ze niet alleen Visdieven tegen maar ook Kleine Plevieren en Kleine Mantelmeeuwen.

Hierna worden we door Stijn van Gils (Atlas District Coördinator voor West-Brabant, SOVON) geïnformeerd over de eerste resultaten van de winterperiode van de nieuwe Vogelatlas, waarbij hij ons interessante vragen voorlegt. Eén van de (multiple choice) vragen is ówaaraan kan men zien dat er veel spechten in een gebied (atlasblok van 5x5 km) zitten

- a. veel naaldbomen
- b. veel loofbomen
- c. veel Boomklevers

Het antwoord is óde Boomklever, daar deze in dezelfde soort omgeving leeft/vertoeft als de specht. Hierna is er een pauze waarbij de koffie en thee weer klaarstaat en men met elkaar spreekt, informatie deelt en artikelen in het winkeltje van Vogelwacht Uden kan bekijken en aanschaffen.

Na deze pauze gaan we verder met Henk Sierdsema (SOVON Vogelonderzoek

Nederland en voorzitter Stichting Vogels in Brabant) die ons over de Patrijs informeert. Dit naar aanleiding van het uitroepen van 2013 tot het jaar van de Patrijs. Hierbij vraagt hij ons om te melden waar en wanneer we Patrijzen gezien hebben om dit in kaart te kunnen brengen. Een eyeopener is de presentatie van Jan Kolsters (Voorzitter Vogelwerkgroep de Kempen) over de Groene Specht, wat hij eet en hoe en waar hij dit vindt. Het is een hele klus om uit de uitwerpselen van de Groen Specht al de mierenkopjes te halen en deze dan te sorteren op welke mierensoort.

Jan-Willem bedankt Jan Kolsters voor zijn indrukwekkende lezing (foto Henk Sierdsema)

Gina en Mignon verzorgen de soep (foto Henk Sierdsema)

Leo Ballering (District Coördinator voor Oost-Brabant voor zeldzame broed- en kolonievogels, SOVON) geeft een overzicht van gemelde zeldzame vogels (in Nederland) en hun aantallen, waarbij aangetekend dat sommige bijvoorbeeld in het park 'De Beekse Bergen' of in de nabijheid van 'Dierenrijk Europa' gezien zijn.

In de lunchpauze kan men tegen een kleine vergoeding soep kopen en kan men kiezen uit liefst vier soorten soep, daarbij staat wederom ook weer koffie en thee klaar. Na de lunchpauze vertrekken we naar het 'Natuurcentrum de Maashorst' om door het natuurgebied De Maashorst te wandelen onder begeleiding van leden van Vogelwacht Uden e.o.

Tijdens de wandeling door dit mooie en gevarieerde natuurgebied zien we onder andere Kramsvogels, Koperwieken, twee Zwarte Spechten, twee Klapeksters, hoog in een boom een Zanglijster, Buizerd, maar ook de Oranje Trilzwam en Echt Judas Oor.

Wandelen in De Maashorst (foto's Henk Sierdsema)

Rond vier uur komt aan al dit moois een eind en gaan we met een goed gevoel huiswaarts. Hierbij danken we Vogelwacht Uden e.o. voor hun goed verzorgde gastheerschap.

Stephan Meijer
Coördinator V.W.G. dDe Zwaluw I.V.N. Helmond.

Naschrift:

We kunnen terugkijken op een geslaagde dag en bedanken iedereen die hieraan een steentje heeft bijgedragen en met name Maria Panhuizen en Gina Hermans voor het maken van de lekkere soep.

Jan-Willem Hermans,
Voorzitter Vogelwacht Uden e.o.

Reisverslag Extremadura

Geen kalkoen maar Grote Trap op Eerste Kerstdag

Precies twintig jaar geleden maakte ik met mijn toenmalige vriend een vogelreis door Zuid-Portugal, de Extremadura en de Cota Doñana. We vlogen op Faro, huurden een auto en trokken met ons tentje twee weken rond. In mijn herinnering een prachtige vogelreis, behoorlijk wat soorten waargenomen en alle gebieden waren eenvoudig te bereiken. Reden genoeg om deze reis twintig jaar later samen met Ad een keer over te doen. Omdat we maximaal acht dagen weg kunnen, besluiten we de reis te beperken tot twee gebieden: de Extremadura en de Cota Doñana; een mooie mix van bergen, steppen en natte moeraszones. Via internet is de hele reis eenvoudig vooraf te regelen. Bij Ryanair kopen we vliegtickets van Eindhoven naar Sevilla, bij Hertz huren we online een auto en via Booking.com een hotel, appartement en een chalet op een camping. Eenmaal in Spanje willen we onze tijd optimaal aan vogelen kunnen besteden. Tegenwoordig is er behoorlijk wat literatuur over vogels in Zuid-Spanje beschikbaar. We markeren de gebiedjes die in de boeken genoemd worden op de landkaart om zo van dag tot dag een route langs de beste plekken te kunnen maken. Op zaterdagmorgen 22 december vertrekken we rond half elf vanuit Eindhoven en landen iets eerder dan gepland om 12.50 uur op Sevilla Airport. Het valt ons op dat de piloot ruim voor de landing een aantal keren de motoren uitschakelt en een glijvlucht inzet. Wellicht de manier om een tekort aan brandstof te compenseren? Na de recente onthullingen in de krant door Ryanair piloten ga je het je wel afvragené Met alleen handbagage wandelen we in korte tijd van de gate naar de balie van de autoverhuur en al snel verlaten we het luchthaventerrein. Nog maar net op de harde weg schiet er een kleine lichtgrijze roofvogel met opvallende zwarte vleugelpunten voor onze auto door: de soortenlijst begint met een Grijze Wouw! We besluiten bij een supermarkt wat proviand voor de eerste dagen in te slaan en nemen daar nog even de tijd om de vele Kuifleeuweriken op het braakliggende terrein ernaast te bekijken.

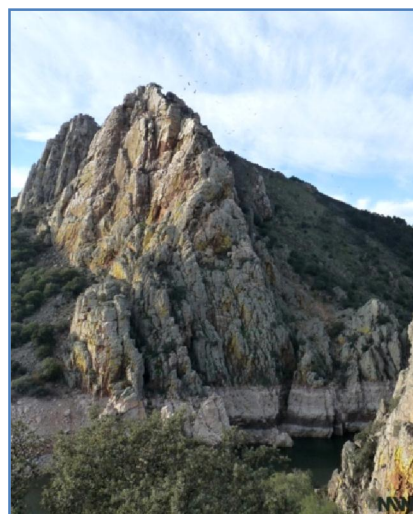
Grote Trap

Mérida

We vervolgen onze reis richting het noorden waar we nabij Mérida ons eerste hotel geboekt hebben. Hotel Sayago ligt net buiten Mérida op een doodstil bedrijventerreintje. Niet echt een prachtige locatie, maar vanuit het hotel wandelen we in twee minuten naar de oever van de Guadiana rivier wat een uitstekende plek blijkt te zijn om tot het te donker wordt te vogelen. In de rivier liggen wat zandbanken waar onder andere enkele tientallen Kieviten en een groep van zo'n 28 Ooievaars de nacht doorbrengen. Het riet en struikgewas op de oever is favoriet bij verschillende zangertjes: veel Zwarte Roodstaarten, Zwartkoppen, een enkele Blauwborst en Rietzanger. En af en toe klinkt vanuit de oever de explosieve zang van de Cettis Zanger: ons vakantiegevoel is compleet.

De volgende ochtend lijkt het hotel uitgestorven; we vermoeden dat we de enige gasten zijn. Alle deuren zijn op slot en bij de balie is niemand te vinden. Na wat gerammel aan deuren weten we de nachtwacht wakker te krijgen die ons slaperig uitgeleide doet. Onze eindbestemming vandaag is Torrejón el Rubio, een dorpje aan de rand van Nationaal Park Monfragüe waar we voor de komende dagen een appartement hebben gereserveerd. Het is slechts 135 kilometer rijden, dus genoeg tijd om onderweg te vogelen. Vanuit Mérida nemen we snelweg A5 naar het oosten. Net voorbij Torrefresneda verlaten we de snelweg en kiezen de N430. Eigenlijk een beetje een gok, maar deze weg loopt door het dal van de Rio Guadiana en blijkt een gouden keus te zijn. Nog maar nauwelijks van de snelweg af vliegt er een grote groep Blauwe Eksters voor de auto door.

Twintig jaar geleden had ik er wel wat gezien, maar zeker geen grote aantallen, dus deze eerste groep was een leuke verrassing. Net na het dorpje Amalia liggen er links en rechts van de weg uitgestrekte rijstvelden. Deze omdamde perceeltjes staan half onder water en zijn een el dorado voor vogels. In de winter doen grote aantallen Kieviten, Grote en Kleine Zilverreigers en Ooievaars zich tegoed aan de oogstresten. En Kraanvogelsé de hele dag door echt overal Kraanvogels. Enkele families, groepjes van een stuk of tien, maar ook groepen van honderden en zwermen van duizenden, hun onmiskenbare roep hoor je overal. Net voor het dorpje Gargaligas draaien we linksaf een zandpad in om tussen de rijstvelden door te rijden. Al snel merken we een klein groepje vinkachtige vogels op, met rode snavels, een roodachtige stuit en enkele opvallende witte vlekjes in het verder saaie grijs/bruine verenkleed. Ze doen me in eerste instantie denken aan Sint Helenafazantjes, maar die hebben een ander verenkleed en meer rood rond het oog. Ook de meegebrachte vogelgids biedt geen oplossing. Snel maken we een schetsje van de kenmerken om er ôs avonds in het appartement nog eens naar te zoeken. We keren terug naar de hoofdweg en nemen de afslag naar de EX355. Deze weg voert langs het Embalse de Sierra Brava, een meer dat volgens onze boeken een erg interessante locatie kan zijn. Het is even zoeken naar het toegangspad (bij het eerste pad stuiten we op een grote groene gesloten poort, waarachter we in de verte Goudplevieren zien). De toegangsweg is goed te berijden en voert door prachtige kurkeikbossen. Regelmatig zie je er groepjes Blauwe Eksters, veel Roodborsttapuiten en Zwarte Roodstaarten en ook vele Tjiftjaffen. De watervogels op het meer zitten erg ver weg en zijn door de schittering van de zon moeilijk te zien. Aan de rand van het meer vliegt een Bruine Kiekendief en door de telescoop ontdekt Ad ver weg achter een heuvel een groep Vale Gieren, waarvan er af en toe één net boven de heuveltop uitkomt. Als we later arriveren in Torrejon el Rubio doet er bij het appartement niemand open en ook nadat we in een lokaal cafeetje koffie hebben gedronken is er nog steeds niemand thuis. We hebben geen zin om langer te wachten en besluiten naar de kasteelruïne bij Monfragüe te rijden. Op de heenweg zien we al grote groepen gieren langs de bergkam zweven. Het is al laat in de middag als we het pad naar de ruïne inrijden. Het laatste stuk gaan we te voet naar boven. Vanaf de toren heb je een adembenemend uitzicht over de heuvels van Monfragüe, de rivier de Taag en de rots die een grote kolonie gieren huisvest. De honderden Vale Gieren zweven vanaf de rots over de Taag en langs de bergkam. Vanaf de toren een magnifiek schouwspel, de gieren vliegen op ooghoogte langs de toren, soms zo dichtbij dat je de nijging hebt ze aan te raken. Een aantal Vale Gieren is geringd en voorzien van makkelijk afleesbare labels, we ontdekken op een rotspunt een Vale Gier met het gele label M27.

Spaanse Gieren krijgen bij het ringen een gele label

Blauwe Rotslijster

Tussen de Vale Gieren zien we nog enkele Monniksgieren en af en toe schiet er een Rotszwaluw tussendoor. Op de weg terug naar de auto ontdekken we een Blauwe Rotslijster die in de rots onder de ruïne zijn thuis heeft. Terug in Torrejon el Rubio worden we van harte welkom geheten door de eigenaren van de appartementen Sierra de Monfragüe. Ons appartement overtreft alle verwachtingen: het is ruim en met een uitgebreide keuken en luxe badkamer van alle gemakken voorzien. Bij aankomst blijkt er zelfs een basisvoorraad levensmiddelen voor ons klaar te staan met een mandje vers

brood. Van de eigenaar krijgen we ook toegang tot hun WiFi en ik ga meteen proberen de onbekende vogeltjes uit de rijstvelden op naam te brengen. Uiteindelijk lukt dit met hulp van de Vogelwacht! Als eerste check ik de soortenlijst van de Vogelwachtreis naar de Extremadura op soorten die ik niet ken en dat is meteen raak: een Tijgervink prijkt op deze lijst. Ik kijk nog eens in het vogelboek, maar wat wij zagen was een heel ander kleed dan het vuurrood afgebeelde exemplaar in het boek. Uiteindelijk biedt Google afbeeldingen de oplossing: ik zoek wat plaatjes van Tijgervinken in winterkleed en dan is de determinatie gelukkig rond!

Embalse de Arrocampo Almaraz

Op maandagochtend staan we vroeg op en verlaten Torrejon el Rubio richting Trujillo. Na tien kilometer slaan we linksaf (EX385) naar Jaraicejo en nemen de oude weg door de bergen via de Miravete-pas. Vanwege de nabijgelegen nieuwe snelweg is dit een vrijwel ongebruikte weg geworden, maar landschappelijk een route die zeer de moeite waard is. Langs de weg zien we onze eerste Rode Patrijzen lopen. Als we de bergpas over zijn blijkt het aan de andere kant erg mistig te zijn. Bij Almaraz willen we het meer achter de kerncentrale bezoeken maar met die mist zal daar niet veel te zien zijn. Gelukkig hebben we geen haast en bij Almaraz nemen we rustig de tijd om Spaanse Mussen eens goed te bekijken. We volgen de weg van Almaraz naar Saucedilla en net voordat de weg de lagune kruist zien we een drietal Grijze Wouwen op elektriciteitspalen zitten. We parkeren de auto net voorbij de lagune en wandelen naar de eerste vogelkijkhut. De mist is gelukkig verdwenen. Een enorm bord geeft aan dat deze schuilhut met EU subsidie is gerealiseerd en de gedachte komt bij ons op dat ons belastinggeld door de EU nu eindelijk eens goed besteed is. Des te groter natuurlijk de teleurstelling als de luxe schuilhut op slot blijkt te zijn

Tijgervink in winterkleed

In de verte zien we langs het meer nog een schuilhut staan en we wandelen langs de rietkraag in die richting. Enkele kleine bruine vogeltjes gaan boven in een rietstengel zitten en laten een opvallend ôpôgeluid horen. Graszangers! Als ik ze in de kijker heb valt ook de bruin/beige gestreepte rug en de vrij korte afgeronde staart op. In het riet horen we geregeld een vrij zwaar geluid en we zijn het erover eens dat het geen Waterral, Meerkoet of Waterhoen kan zijn.

We zoeken Purperkoet op in de afspeellijst van onze mobiel en spelen die op maximaal volume af; de vogel in het riet reageert meteen! Een Purperkoet dus, niet gezien, maar wel vast op de lijst. Bij de tweede schuilhut herhaalt de geschiedenis zich: een mooi EU-bord en een gesloten deur. Wel staat de schuilhut zelf op een verhoging zodat we vanaf de deur toch redelijk over het meer en de velden kunnen kijken. Ad besteedt nog wat extra aandacht aan de vele leeuweriken in het veld en voor het eerst durven we met zekerheid te zeggen dat er Theklaleeuweriken tussen de Kuifleeuweriken scharrelen. Maar we blijven de determinatie lastig vinden. We verlaten de omgeving van het meer en rijden via de noordkant om Nationaal Park Monfragüe heen. In het naaldbos ten noorden van het park óscorenôwe nog de nodige bossoorten en als we op de terugweg nog even bij de gierenrots stoppen vliegt er zowaar een paartje Steenarenden weg van de rots. Terug in ons appartement komt de eigenaresse ons een fles rode wijn brengen: het is kerstavond.

Eerste Kerstdag

Donker en doodstil is het als we op kerstochtend Torrejon uitrijden. Onderweg begint het licht te regenen; het zal de hele dag buig blijven, wel jammer, maar gelukkig de enige dag met minder goed weer die we deze week hebben. We volgen vanaf Torrejon weg EX390 en gaan aan het eind rechtsaf de CC41 op. Deze leidt naar Embalse de Talaván, een meer bij het dorpje Talaván. Het is een vrij afgelegen steppegebied en zou goed kunnen zijn voor Grote en Kleine Trap en Zandhoenders. Vanwege het slechte weer zijn onze verwachtingen niet al te hoog

Bij heel grote plassen peilt Ad met zijn statief even de diepte

maar we bedenken ons dat er slechtere plekken zijn om eerste Kerstdag door te brengen. De schuilhut bij het meer is gelukkig wel open zodat we even uit de wind en regen over de plas kunnen kijken. Veel zien we er niet, wel roept uit de biezenvegetatie een Waterral. De heuvels rond het meer zijn inmiddels doorweekt van de regen en overall ontstaan kleine stroompjes en plassen. Bij een hoeve is een wat grotere plas ontstaan en daar ontdekken we Witgat, Groenpootruiter, Watersnip en Oeverpieper. Van Talaván nemen we de EX373 naar Hinojal en in Hinojal de CC28 naar Santiago del Campo. Deze weg is echt een aanrader! In het begin zit er een Rotsmus op een stenig muurtje en geregeld vliegt er een Hop of een groepje Putters op. En uiteindelijk wordt ons doel voor vandaag bereikt: heel rustig vliegen er twee Grote trappen over de heuvels voor onze auto door. Niet heel dichtbij, maar zo rustig dat we ze minutenlang goed kunnen bekijken. We rijden door naar Cáceres om de steppen ten zuiden van de A58 tussen Cáceres en Trujillo te bezoeken. Volgens de gidsen een interessant gebied maar de praktijk valt erg tegen: het is vooral een grootschalig agrarisch gebied met erg veel verstoring. Via de A58 rijden we terug richting Cáceres en nemen afslag 35 (CC99) richting Sta. Maria de Magasca. Na circa twee kilometer draaien we linksaf een sintelweg op die over de steppen ten noorden van het Embalse de Cáceres voert. Landschappelijk èn voor vogels een prachtige weg, alleen na de vele regenval die dag een niet zo'n verstandige keuze. Het pad wordt steeds slechter, de kuilen dieper en de plassen groter. En telkens de twijfel, omkeren of toch verdergaan.

Ik krijg van Ad een uitleg hoe je het beste door zo'n enorme plas kunt rijden: niet te langzaam en recht door het midden. Het water spat op tot ver boven het autodak maar we bereiken zonder problemen de overkant. Daar blijkt mijn off-the-road instructeur vergeten zijn raampje dicht te draaien. Pas tegen de schemering bereiken we een asfaltweg en de oorspronkelijke kleur van de huurauto is dan al lang niet meer zichtbaar. Behalve een paartje Raven levert het weggetje geen bijzondere waarnemingen op, maar toch zeker een aanrader: het is het mooiste afgelegen steppegebied dat we in deze dagen gezien hebben. Na vier dagen Extremadura hebben we 89 soorten genoteerd, wellicht geen toplijst maar we zijn erg tevreden over de soorten en vooral het gemak waarmee we ze gevonden hebben.

Op naar de Cota Doñana

Op woensdagochtend nemen we afscheid van Torrejon el Rubio en via Cáceres en Mérida rijden we terug naar het zuiden. Aan de rand van de Cota Doñana ligt het dorpje El Rocio waar we op de vrijwel verlaten camping een chalet gehuurd hebben. El Rocio is een verhaal apart; jarenlang was de Cota Doñana alleen te paard toegankelijk en in het dorp El Rocio heeft men deze traditie voortgezet. Het dorp kent geen verharde wegen, maar brede zandbanen tussen de huizen en zandpleinen, waardoor het zo het decor voor een western kan zijn. En wees vooral niet verbaasd als je bij een bar koffie zit te drinken en er wat ruiters komen drinken. Afstijgen doen ze niet; ze nuttigen hun consumptie in het zadel en sjokken daarna weer rustig verder. El Rocio is ook jaarlijks de bestemming van duizenden zigeuners die eind augustus op bedevaart gaan. Uit heel Spanje trekken ze in kleurrijke kleding en met prachtige woonwagens naar El Rocio en overal in het dorpje kun je in de winkeltjes dan ook replica's van het heilige beeld uit de kerk aanschaffen. Leuk, maar zeker zo interessant is voor ons de lagune die tegen het dorpje aanligt: die herbergt ondermeer tientallen Slobeenden, Wintertalingen, Grutto's, Steltkluten, Flamingo's, Lepelaars, Wulpen en Zwarte Ibissen. Eigenlijk een van de weinige plekken waar je in de Doñana veel watervogels kunt zien; het nationaal park is buiten de bezoekerscentra moeilijk toegankelijk.

El Rocio

El Rocina en El Acebrón

Donderdagochtend staan we vroeg op en het is gelukkig maar een paar minuten rijden van de camping naar EL Rocina. Bij het bezoekerscentrum El Rocina is het mogelijk een wandeling te maken langs de rivier Arroyo de la Rocina, een belangrijke aanvoerroute van water in de Doñana. De verschillende wandelroutes zijn voorzien van knuppelpaden en op verschillende plekken staan schuilhutten. We kiezen de langste route en vanuit iedere schuilhut lukt het om Purperkoeten goed te bekijken. In de bossen en het struikgewas naast de rivier zien we verschillende Provençaalse Grasmussen en Kleine Zwartkoppen. Hierna bezoeken we nog het landgoed El Acebrón waar ook een bezoekerscentrum en museum is gevestigd. Een prachtig landgoed, maar qua vogels minder interessant. We sluiten de dag af bij het bezoekerscentrum El Acebuche, het grootste centrum in de Doñana. Dit centrum is echt ingericht om tienduizenden bezoekers per jaar te ontvangen, twintig jaar geleden was het nog een eenvoudig gebouw met een korte wandelroute. Nu is het uitgebreid met een museum en kun je er over de wandelpaden uren rondwandelen. Het is echter al wat later op de dag en de vogels zijn al minder actief dan in de ochtend. Bij de tweede schuilhut horen we nog wel een Buidelmees in het riet. Bij de balie van El Acebuche zien we op een plattegrond dat er in het noorden van het park nog een nieuw bezoekerscentrum is bijgekomen. De baliemedewerkster is erg behulpzaam en geeft een A4-tje mee met uitleg hoe dit centrum bereikbaar is. De uitleg is wel hilarisch: afhankelijk van de regenval zijn sommige wegen mogelijk niet toegankelijk en soms moet je door een rivierbedding rijden. Lukt dit niet dan kun je een alternatieve route proberen. Het lijkt ons wel een leuke uitdaging voor onze laatste dag in de Doñana.

Centrum José Antonio Valverde

We hoeven pas vrijdagnacht op de luchthaven van Sevilla te zijn, dus rest ons nog een hele dag om te vogelen in de noordrand van de Doñana. Vanuit El Rocio rijden we eerst naar Villamanrique en proberen daar de route naar het bezoekerscentrum te vinden. Dit gaat een paar keer mis, soms staan er bordjes maar lang niet overal en de uitleg op ons A4-tje is volstrekt nutteloos. De weg is echter prima en heel vogelrijk! Het landschap is vlak, vooral agrarisch en dicht tegen de grens van het park moerassig. Onderweg diverse Zwarte Ooievaars, grote groepen Kalandereleeuweriken en Kleine Kortteenleeuweriken. Deze grote groepen leeuweriken blijken erg aantrekkelijk voor roofvogels; onderweg zien we verschillende Blauwe en Bruine Kiekendieven, Torenavalken en Rode Wouwen. Ook hoorden we dat er regelmatig Spaanse Keizerarenden gezien worden. In een omgevallen boom boven een kanaaltje ontdekken we een Velduil die zich rustig, maar wel heel alert, laat fotograferen. Ik krijg een beetje spijt dat ik geen telelens heb meegenomen, maar aan de andere kant zou veel tijd besteden aan fotografie ten koste van de waarnemingen zijn gegaan. Het blijft een moeilijke keuze. Het nieuwe bezoekerscentrum is genoemd naar Valverde, de Jac.P.Thijssse van de Corta Doñana, dankzij hem kreeg het gebied de status van Nationaal Park.

Velduil

In het centrum is een kleine tentoonstelling aan hem gewijd en ze serveren er prima koffie. Vanachter de grote glazen ramen in het café heb je mooi uitzicht over het water waar tientallen Meerkoeten zwemmen. Als je goed kijkt is het mogelijk er Knobbelmeerkoeten tussen te vinden. Eenvoudig in de zomer, maar moeilijk als ze in winterkleed zijn! Ook zitten er bij het bezoekerscentrum grote groepen Zwarte Ibissen, in het voorjaar bevolken ze er een

Kwak, Kwak, Kwak, Kwak é é é é

grote broedkolonie. We verlaten het Nationaal Park in de richting van Isla Major om zo een weg naar Sevilla te vinden. Onderweg zoek ik een plekje voor een sanitaire stop, maar in de kale omgeving met geregeld verkeer is dat niet zo makkelijk. We draaien uiteindelijk een zandpad in langs een klein kanaaltje en vervolgens passeren we een betonnen bruggetje. En dan staan we oog in oog met een Kwak die doodstil op de tak van een grote struik zit. De vogel bekijkt ons met een blik alsof hij eigenlijk ook niet weet waarom hij daar zit: volgens onze boeken overwinteren Kwakken namelijk niet in Spanje, maar in Afrika. Onze verbazing wordt nog groter als we links en rechts van de Kwak over het kanaaltje kijken: in alle bomen blijken Kwakken te zitten! Zowel juveniele als adulte; uiteindelijk tellen we er 163, maar dat is waarschijnlijk nog onderschat. Omdat we geen idee hebben waar we precies zijn leggen we wel de locatie vast: 37° 12' 21.54", -6° 13' 32.24", voor de liefhebber; mocht je in de Cota Doñana komen en op zoek zijn naar Kwakken. Voor ons een mooie afsluiting van een erg geslaagde vogelreis, we begonnen met één Grijsze wouw en eindigen met 163 Kwakken.

Hieronder een selectie uit de waargenomen soorten (totaal 125):

Appelvink, Blauwborst, Blauwe Ekster, Blauwe Rotslijster, Buidelmees, Cettisô Zanger, Europese Kanarie, Graszanger, Grauwe Gors, Grijsze Wouw, Grote Gele Kwikstaart, Grote Trap, Grote Zilverreiger, Hop, Kalandereeuwrik, Klapekster, Kleine Kortteenleeuwrik, Kleine Zilverreiger, Kleine Zwartkop, Knobbelmeerkoet, Koereiger, Kraanvogel, Kuifleeuwrik, Kwak, Lepelaar, Monniksgier, Ooievaar, Paapje, Provençaalse Grasmus, Purperkoet, Raaf, Rietzanger, Rode Patrijs, Rode Wouw, Rotsduif, Rotsmus, Rotszwaluw, Smelleken, Spaanse Mus, Steenarend, Steltkluut, Theklaleeuwrik, Tijgervink, Vale Gier, Velduil, IJsvogel, Zwarte Ibis, Zwarte Ooievaar en Zwarte Spreeuw.

Mignon van den Wittenboer

Naschrift: Na wat speurwerk op internet blijkt de informatie in onze vogelgidsen omtrent de Kwakken onjuist: op diverse sites wordt Spanje wel degelijk als overwinteringsgebied genoemd, hoewel het merendeel van de vogels naar de zuidkant van de Sahel trekt.

VLU werkdag 16 februari 2013

Werkgroep VLU met 23 afzetters actief op Kooldert

VLU snoeit 100 meter lange elzensingel terug met de hand

De werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (VLU) heeft op zaterdag 16 februari weer hard gewerkt. Die ochtend is er door 23 vrijwilligers een honderd meter lange elzensingel afgezet (teruggesnoeid) op 60 tot 75 centimeter hoogte. Volgens woordvoerder Ernest de Groot zijn lage, dichte elzensingels waardevoller voor struweelvogels als Winterkoning, Roodborst, Zwartkop, Tuinfluiter, Heggemus en Sijs.

Het landschapsreservaat Kooldert ligt aan de Kleine Eeuwsweg, een zijweg van de Lage Randweg tussen Uden en Volkel. Het is het laatste elzensingelgebiedje van Uden. Volgens coördinator Willem Peters is er zinvol werk verricht onder vrij natte omstandigheden: "Het was weer gezond, leerzaam en gezellig werken in het Udense landschap. De VLU zorgde in de pauze voor koffie/thee en koek. De werkdag eindigde met gevulde erwtensoep."

Zagen zonder motorzaag

Kooldert ligt langs de Peelrandbreuk. Het is een landschapsreservaat met smalle weilandjes en elzensingels. Dit landschap is kenmerkend voor natte zandgronden. Door de ruilverkaveling is dit landschapstype vrijwel verdwenen. Omdat SBB het liet afweten, is de honderd meter elzen-singel met een grote jirizaag met de hand afgezet. Dit seizoen staan er tien werkochtenden (van negen tot twaalf uur) gepland op diverse terreinen. De VLU zorgt voor gereedschap, koffie en thee. Voor nadere informatie kun je terecht bij de Willem Peters (0413-252529) of Ernest de Groot (0413-251370).

Honderd meter elzensingel terugsnijden

Atlastelling in de bebouwde kom van Uden

SOVON is bezig met een nieuwe atlas van vogels in Nederland. Voor deze atlas zijn een aantal leden druk aan het tellen in de wijde omgeving van Uden. Maar ook in Uden (en Volkel) zelf, moet er voor deze atlas geteld worden. Dat leek ons een klus die we het best met zoveel mogelijk leden konden aanpakken. Daarom is er op 16 december en op 26 januari een telling georganiseerd. Er werd om half negen verzameld bij de Groenhoeve en na een korte instructie gingen we allemaal het veld, of beter gezegd, de stad in. Voor degene die de meeste soorten zou scoren was er een wisselbeker! Elk ploegje zou twee hokken gaan tellen.

De telling werkt als volgt: het gebied is onderverdeeld in hokken van 1 bij 1 kilometer. In zo'n hok krijg je een uur de tijd om vogels te ontdekken. Van de meeste soorten hoeft je alleen maar aan te geven dat je de soort hebt gezien, alleen de meer bijzondere soorten moet je ook tellen of intekenen op de kaart. In dat uur moet je op het middelpunt vijf minuten stilstaan en alles opschrijven en tellen, op dezelfde manier als bij de tuinvogeltelling, dus overvliegende vogels tellen niet mee. Soms is het onmogelijk om zo'n middelpunt te bereiken, zeker in de binnenstad. Een van de Udense middelpunten lag bovenop een groot kantoorgebouw! En naast dat je daar moeilijk kunt komen, zullen er ook vast minder vogels te zien zijn. In zo'n geval wordt er dus een punt zo dichtbij mogelijk gekozen. Na afloop van de telling kwamen we weer bij elkaar in de Groenhoeve.

In de Groenhoeve was er na afloop voor iedereen erwtensoep, tenminste als we lucifers konden vinden. Want alles was er: soep, pannen, soepkommen, een brander maar vuur is toch ook nodig. Uiteindelijk is er toch vuur gevonden en konden we genieten van de welverdiende soep, want buiten was het niet echt warm. De eerste telling werd door Bart Gras gewonnen, hij had in één van zijn hokken 31 soorten geteld. Dus Bart mocht met de wisselbeker naar huis. De tweede telling was eind januari, in het weekend dat de dooi inviel. Deze telling werd gewonnen door Harry Claasen met maar liefst 43 soorten.

Appelvink (foto Marc Gottenbos)

En wat leverde de telling nu op? In totaal hebben we 69 verschillende soorten gezien, waarbij opvallend veel Appelvinken (beide tellingen drie vogels) en Goudvinken. De gegevens zijn als volgt uitgewerkt: Alle acht Gouden Grid hokken zijn in een overzicht gezet en daarnaast is er een kolom voor de overige waarnemingen. Deze lijst kan ook worden vergeleken met de vorige Sovonatlas met wintertellingen (die van 1978-1983) en met de waarnemingen die in de winters van 2009-2011 op waarneming zijn gemeld. Gouden Grid hokken zijn acht vierkante kilometerhokken die van SOVON in elk geval geteld moet worden, maar hier zal ik verder niet op ingaan.

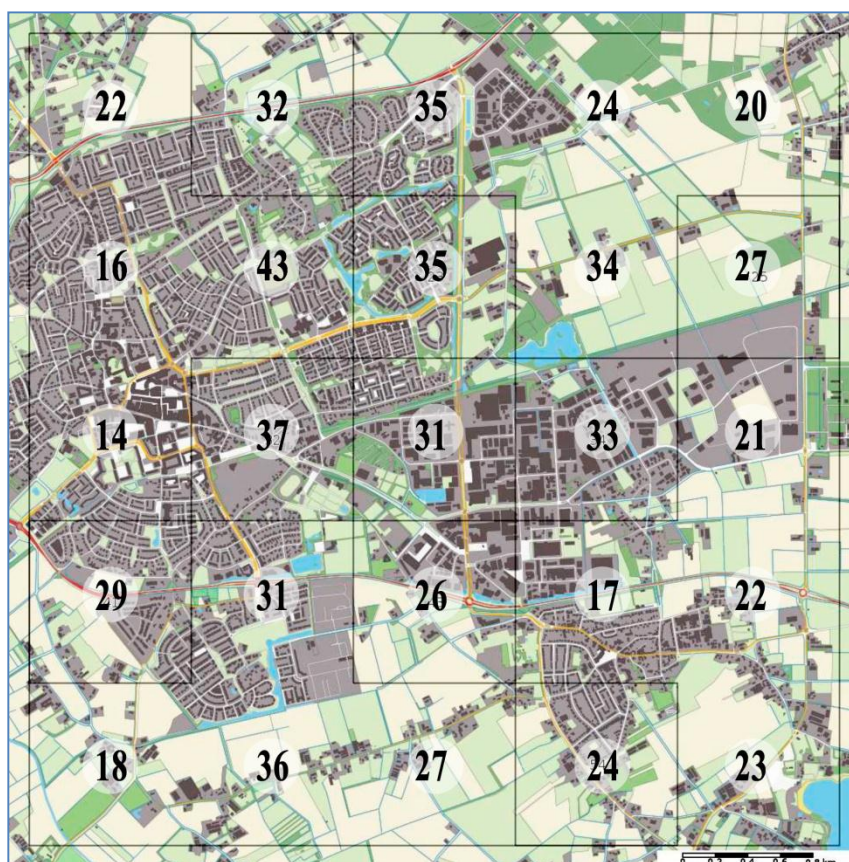
De algemene soorten Ekster, Gaai, Heggenmus, Holenduif, Houtduif, Huismus, Kauw, Kokmeeuw, Koolmees, Merel, Pimpelmees, Roodborst, Vink en Zwarte Kraai werden op alle punten geteld en verder op veel plekken Boomkruipers, Boomklevers (tweederde van de punten), Buizerds (ook tweederde), Goudhaantjes, Grote Bonte Spechten, Putters, Spreeuwen, Staartmezen en Wilde Eenden. Ringmussen werden wel in veel blokken gevonden, maar meestal maar in een van de twee tellingen.

Welke soorten missen we nu ten opzichte van 1983? Daar zitten de te verwachten soorten bij die in Nederland zeldzaam zijn geworden (in de winter): Bonte Kraai, Kluut en Kuifleeuwerik. Ransuil en Wintertaling komen momenteel in de omgeving nog wel voor, maar blijkbaar niet meer in dit deel. En welke soorten missen we sinds 2011? Na de afgelopen, strenge winters is er geen IJsvogel meer in Uden waargenomen en die strengheid van de winter is misschien ook wel de reden dat er nog geen Tjiftjaf, Zwarte Roodstaart of Zwartkop gevonden is. Kerkuil, Patrijs en Steenuil zijn misschien lastiger te vinden geworden vanwege de uitbreiding van de bebouwing. Barmsijs, Fuut, Kleine Bonte Specht, Rietgors en Tafeleend zijn soorten waarbij we gewoon pech hebben, die zouden we in andere jaren mogelijk wel vinden. Bij beide tellingen was de Kleuter bedekt met ijs.

In welke wijk zitten nou in de winter de meeste vogels? Daarvoor heb ik een kaartje gemaakt. Eén blok boven de veertig soorten, acht blokken boven de dertig soorten en de rest eronder. Veel hokken met weinig soorten zijn juist de blokken met buitengebied. Het centrum van Uden is trouwens het hok met de minste soorten, hier ontbreken soorten als de Heggenmus en de Holenduif, die verder wel vaak voorkomen. In de winter zijn de wijken van Uden blijkbaar een goede plek voor vogels en hoe dat komt, daar kun je van alles over verzinnen.

Stijn van Gils , Theo Versteegden, Isidro Rendron, Koos Dorten, Harry Claasen, Bart Gras, Theo Vos, Wim van Lanen, John Hermans, Jan-Willem Hermans en Wil Verbossen, allen bedankt voor het meetellen!

Arend Vermaat en Leo Ballering

Aantal vogelsoorten per kilometerblok

Wetenswaardigheden door John Hermans

Europa keert zich tegen natuur op het platteland

Vogelbescherming boos over kaalslag die gaat volgen

Vogelbescherming Nederland reageert geschokt op de uitgelekte begrotingsvoorstellen van de voorzitter van de Europese Raad, Herman van Rompuy. In deze budgetplannen voor de periode 2014-2020 wordt het vergroenen van het Europese Landbouw Beleid (het GLB) uitgekleeft en wordt er gekort op het budget voor natuurbescherming.

Met de voorstellen die nu op tafel liggen kiest de Europese Unie voor de makkelijke weg. De begrotingsproblemen worden ten koste van de natuur opgelost en dat betekent letterlijk het einde van een groener Europees Landbouwbeleid. Een schande vindt Vogelbescherming Nederland, omdat de natuur op het platteland de afgelopen decennia achteruit holt.

ñHet landelijk gebied is met financiële steun vanuit Brussel omgetoverd in een groen industrieterrein. Soorten als de Grutto, Veldleeuwerik en Patrijs hebben het daardoor ongelofelijk moeilijk. Zo is van de Veldleeuwerik maar liefst vijftien procent verdwenen, zegt Fred Wouters, directeur van Vogelbescherming Nederland. Een groener landbouwbeleid is de oplossing om dit tijt te keren, maar Europa laat het vandaag afweten.

Grutto (foto Marc Gottenbos)

ñMet deze plannen zet Europa ons als burgers vijftien jaar terug in de tijd. Bovendien getuigt het van weinig lange termijnvisie. De kosten om de natuur te herstellen zullen later veel hoger oplopen. Bovendien staat het haaks op de eigen Europese doelen, om bijvoorbeeld de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen, aldus Fred Wouters.

Vogelbescherming Nederland laat samen met andere partijen zien dat landbouw, natuur en biodiversiteit goed te combineren is. Zo werken we samen met ruim honderd weidevogelboeren en leggen we winterveldjes aan voor akkervogels. Vogelbescherming blijft er dan ook voor knokken om de landbouw in Europa énatuur-inclusiefôte maken, dus landbouw waar ook ruimte is voor vogels en natuur.

Belangrijkste negatieve punten uit het budgetvoorstel:

- Het plattelandsontwikkelingsfonds: óvolledig uitgekleeftô
Terwijl het budget voor inkomenssteun aan de landbouwsector overeind blijft (dertig procent van de totale EU-begroting), wordt er onder zware druk van enkele lidstaten om te besparen, diep gesneden in de budgetten voor plattelandsontwikkeling. Op dit moment vormt de plattelandsontwikkeling de groene ruggengraat van het landbouwbeleid. Het budget voor plattelandsontwikkeling is negen procent gedaald ten opzichte van het initiële voorstel van de Europese Commissie. Daarbovenop kunnen verschillende lidstaten tot vijftientwintig procent van dit budget verschuiven naar inkomenssteun voor landbouwers.

- Vergroening van de inkomenssteun aan de landbouwers: áfgevoerdô
In plaats van een vast pakket van vergroeningsmaatregelen die alle Europese landbouwers moeten uitvoeren om in aanmerking te komen voor inkomenssteun, kunnen lidstaten nu een eigen pakket voorstellen van zogenaamde gelijkwaardige maatregelen. De kans is zeer groot dat lidstaten zullen kiezen voor maatregelen die de minste inspanningen vragen. Bovendien is de maatregel om een deel van het landbouwgebied in te richten met hagen, houtwallen en kruidenrijke weides de facto afgevoerd.
- LIFE-fonds: ódiep gesnedenô
Er wordt opnieuw gesneden in de budgetlijn waar het LIFE-fonds deel vanuit maakt, ondanks het feit dat dit budget al zwaar onder gefinancierd wordt. Zo is er slechts 250 miljoen euro per jaar voorzien voor natuurprojecten binnen het LIFE-fonds, voor alle 27 lidstaten. Dat is nog minder dan een halve euro per Europeaan.

Uit: Persbericht Vogelbescherming, 8 februari 2013

Houdt de Ringmus stand?

De Ringmus wordt steeds schaarser in Nederland, zo blijkt uit de laatste peilingen van SOVON Vogelonderzoek Nederland. In de jaren zeventig was de soort nog een algemene standvogel in Nederland, nu is zijn aanwezigheid veel minder vanzelfsprekend. In de broedvogelatlas van 2002 werd een afname van zeventig tot negentig procent gerapporteerd; de afgelopen tien jaar bedraagt de afname ongeveer zes procent per jaar.

Van sommige vogelsoorten is het lastig om de precieze stand bij te houden. Ze zijn talrijk, komen verspreid voor en vertonen onduidelijk territoriaal gedrag. De Ringmus is er zo een. Een soort die in de jaren zeventig nog erg algemeen was in Nederland. Nu de tellers voor de nieuwe vogelatlas eropuit trekken, is het nog maar de vraag in hoeverre ze nog Ringmussen tegenkomen. De laatste peilingen van SOVON Vogelonderzoek Nederland laten zien dat deze bekende standvogel schaarser en schaarser wordt.

Laten we de feiten even op een rij zetten. In de periode 1973 tot 1977 was de Ringmus nog in eenennegentig procent van alle atlasblokken van vijf bij vijf kilometer aanwezig. Men schatte het aantal in Nederland indertijd op maximaal 750.000 broedparen. Daarmee was het een van de meest verbreide en algemeenste broedvogels in ons land. De Ringmus was dan ook een echte karaktervogel van met name het oostelijke, hoger gelegen deel van Nederland. In het westelijke, lage deel van Nederland kwam men minder Ringmussen tegen. Dat heeft alles te maken met het

Ringmus (foto John Hermans)

voorkeursbiotoop van deze fraaie mussen. Het liefst broeden ze in kleinschalig cultuurlandschap met verspreide bebouwing, oude boomgaarden, heggen en houtwallen. In de jaren zeventig nestelden ze ook in bossen, veelal in nestkasten: vaak tot ongenoegen van nestkastcontroleurs.

Een tussenstand

Sinds de jaren zeventig is er heel wat veranderd. De Ringmus verdween nagenoeg uit alle bosgebieden inclusief die in de duinen. Desondanks kwamen tellers voor de tweede broedvogelatlas in de periode 1998 tot 2000 de soort nog in ongeveer even veel atlasblokken tegen. Maar de lokale dichtheden waren inmiddels sterk afgenomen, ook op het platteland van Hoog-Nederland. In de atlas die in 2002 verscheen, werd een afname van zeventig tot negentig procent in die gebieden gerapporteerd. Weinig chocoladebruine petjes meer in het westen van het land. Het landelijke aantal werd geschat op niet meer dan 150.000 broedparen. In dertig jaar tijd was de Ringmus dus een heel stuk schaarser geworden.

En nu?

Nu mogen tellers blij zijn met een volkje Ringmussen in hun atlasblok. De laatste ramingen voor het nog te verschijnen broedvogelrapport van 2011 laten een interessant en tegelijk droefgeestig beeld zien. Sinds de jaren negentig is onze populatie ongeveer gehalveerd. De afname in de afgelopen tien jaar bedroeg gemiddeld ruim zes procent per jaar. Net als andere boerenlandvogels zoals de Patrijs en Veldleeuwerik, is ook de Ringmus bezig met een sterke achteruitgang. De oorzaken voor deze afname zijn niet zo eenduidig. De gegevens uit het nestkaartenproject van SOVON laten zien dat het aantal jongen dat per nest uitvliegt sterk fluctueert over de jaren. Maar over het algemeen lijkt het broedsucces niet significant af te nemen. Ligt de oorzaak dan vooral buiten de broedtijd? De Ringmus is een standvogel die zich graag tegoed doet aan zaden en granen. Wellicht zit daar de pijn. Kunnen Ringmussen nog wel voldoende voedsel vinden in ons land? Een vraag die niet beantwoord zal kunnen worden door alleen telwerk. Maar deze noeste arbeid zet wel aan tot gericht onderzoek.

Uit: Sovon Vogelonderzoek Nederland, 1 februari 2013

Kleine Zwaan heeft eindelijk weer een goed broedseizoen gehad

De Kleine Zwanen hebben na jaren eindelijk weer een goed broedseizoen achter de rug. Het aandeel jongen bedraagt deze winter veertien procent. De laatste elf winters kwam dit steevast beneden de benodigde twaalf procent uit, zijnde de jaarlijkse sterfte onder de volwassen vogels. Een opsteker voor de bedreigde populatie Kleine Zwanen, die al sinds het midden van de jaren negentig van de vorige eeuw gestaag afneemt.

Afgelopen december werden in de overwinteringsgebieden van de Kleine Zwaan in West-Europa alle zwanen geteld. Om het broedsucces te bepalen hebben de onderzoekers speciaal gelet op de families die in de winter nog bij elkaar zijn. Door hun grijs-witte verenkleed en hun roze snavels zijn de jongen eenvoudig te onderscheiden van de volwassen Kleine Zwanen, die geelzwarte snavels hebben. Van in totaal 325 gezinnen kon het aantal jongen worden bepaald; dat bedroeg gemiddeld 2,2 per gezin. Hieronder waren enkele gezinnen met zes jongen. Dat is uitzonderlijk veel.

Kleine Zwaan (foto John Hermans)

Steeds vaker maïs

In de grote concentraties Kleine Zwanen op de randmeren en voor de Friese IJsselmeerkust worden echter maar weinig jongen opgemerkt. Die worden relatief veel op akkers gezien, waar ze leven van oogstresten. Dit zijn bijvoorbeeld bietenakkers, maar steeds vaker ook maïsakkers. Kleine Zwanenkenner Wim Tijsen schat dat vijfendertig tot veertig procent van de Kleine Zwanen nu op maïsakkers voedsel zoekt.

Populatie gehalveerd

In Noordwest-Europa overwinteren hooguit 15.000 Kleine Zwanen; de meeste in Engeland en Nederland, maar ook in Denemarken, Duitsland en België. Het betreft de West-Siberische populatie, die broedt op toendra's in het hoge noorden. De populatie neemt al jaren af; in de jaren negentig van de vorige eeuw bedroeg de populatie nog zo'n 30.000 Kleine Zwanen, het dubbele van nu.

Verstoord door watersport

Het belangrijkste overwinteringsgebied voor Kleine Zwanen is het Veluwemeer, waar Kleine Zwanen leven van de energierijke wortelknolletjes van waterplanten als kranswieren. Op het Veluwemeer werden in december maximaal 5.000 vogels geteld: één derde van de hele populatie Kleine Zwanen! Maar uitgerekend hier hebben de Kleine Zwanen veel last van kitesurfers; ze worden er regelmatig verstoord in de delen die voor surfers zijn verboden. Die gebieden zijn juist in deze tijd van het jaar voor watersport gesloten om de overwinterende watervogels rust te geven.

Uit: Persbericht Vogelbescherming Nederland, 8 januari 2013

Toelichting: *Eind december en in februari zaten achter in de Princepeel en Odiliapeel weer regelmatig een groep Kleine Zwanen. Ook hier zagen we veel jonge (donker gekleurde) exemplaren tussen de volwassen Kleine Zwanen zitten.*

Nieuw seizoen Beleef de Lente van start

De camera's gaan weer aan bij acht soorten vogels

Het nieuwe seizoen van Beleef de Lente gaat weer van start. Op vrijdag 1 maart gaan de camera's aan in acht verschillende vogelnesten. De webcams volgen alle hoogte- en dieptepunten van de vogels tijdens het broedseizoen. Via www.beleefdelente.nl kan iedereen achter de pc meekijken, dag en nacht. Dit jaar zijn de publiekslievelingen Steenuil en Ooievaar opnieuw van de partij, maar is er ook een nieuwe gast: de Gekraagde Roodstaart. Verder zijn de Slechtvalk, Torenvalk, Gierzwaluw, Oehoe en Koolmees te bewonderen.

Voor het zevende jaar op rij heeft Vogelbescherming Nederland camera's opgehangen in vogelnesten. Op die manier kan iedereen het leven van de vogels tijdens het broedseizoen op de voet volgen, 24 uur per dag. Dat levert elk jaar weer ontroerende, maar ook heftige beelden op. Zo zagen we vorig jaar het kreupele Steenuiltje voor de camera doodgaan, hoe een poes het nestje Merels aanviel en de jonge Oehoe's al hoppend het nest verlaten.

Dit jaar maken acht vogels hun opwachting: de Ooievaar, Oehoe, Koolmees, Steenuil, Gierzwaluw, Slechtvalk, Torenvalk en Gekraagde Roodstaart. De Gekraagde Roodstaart is het nieuwe gezicht van Beleef de Lente.

Beleef de Lente
Junior live met Vogelbescherming

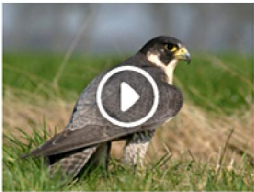
Dit prachtige roodzwarte vogeltje verblijft nu nog in Afrika, maar zal naar verwachting eind april voor de camera verschijnen. Nog niet eerder was de Gekraagde Roodstaart van zo dichtbij te bewonderen. Ook al begint de lente pas officieel op 21 maart, op 1 maart gaan de camera's al aan. Bij sommige vogels kriebelt het namelijk al behoorlijk. Zo hebben de Steenuil en Slechtvalk de nestkasten inmiddels geïnspecteerd en heeft de Oehoe zelfs al een ei gelegd.

De camera's blijven vier maanden aan, tot 1 juli. De laatste jaren trok Beleef de Lente rond de één miljoen unieke bezoekers. Dit jaar gaat ook weer Beleef de Lente Junior van start (www.beleefdelentejunior.nl), de versie die zich richt op scholen en kinderen. Deze site is geschikt voor het digibord en er zijn werkbladen te vinden voor zowel de onderbouw, middenbouw als bovenbouw.

Uit: Persbericht Vogelbescherming, 18 februari 2013

KIJK LIVE MEE NAAR DE VOGELS!

Volg ons op [Facebook](#) [Twitter](#)

 Steenuil	 Oehoe	 Onderweg Gierzwaluw	 Onderweg Koolmees
 Slechtvalk	 Torenvalk	 Onderweg Gekraagde Roodstaart	 Ooievaar

Ooievaar (foto Marc Gottenbos)

Bijzondere Waarnemingen

Hier een greep uit de winterwaarnemingen van begin december tot en met eind februari 2013. Ondanks een invasie zijn er niet veel Pestvogels in onze regio gezien. Slechts twee exemplaren hebben Reek aangedaan. Gelukkig hebben we wel enkele vaste wintergasten, zoals de Klapexster, Blauwe Kiekendief en Brilduikers. In het nieuw ontwikkelde natuurgebied de Rakse- en Loonse Beemden zijn wel hele leuke soorten gezien, van vele Barmsijzen tot zelfs de Roerdomp. Bij het zoeken van de Roerdomp stond ik zelfs bijna op een Bokje (zie foto). Gelukkig nog net op tijd gezien, wat zelfs een fotomoment opleverde. Deze winter zijn er ook vele Goudvinken en Appelvinken gezien. Ben benieuwd of deze ook in ons gebied blijven als broedvogel! Wil je op de hoogte blijven, kijk regelmatig op onze site www.vogelwachtuden.nl

Bokje (stond er bijna bovenop)

Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), telefoon: 0413-253586.
E-mail: petervandeBraak@gmail.com.

Datum	Aantal	Soort	Locatie	Waarnemer
02-12-2012	3	Raaf	Uden - Goorkens	Peter van de Braak
03-12-2012	1	Slechtvalk	Boekel - Kiesbeemd	Hans van den Heuvel
08-12-2012	5	Grote Zaagbek	Telpost Brobbelbies Zuid	Henk van den Acker
09-12-2012	11	Kleine Barmsijs	Uden - Melle	Harry Claasen
09-12-2012	1	Rode Wouw	Zeeland - Nabbeget	Jeroen Veeken
10-12-2012	1	Slechtvalk	Odiliapeel - Buitengebied NO	Harry Claasen
12-12-2012	10	Kraanvogel	Uden - Zoggel	Marijn van de Braak
15-12-2012	1	Ruigpootbuiserd	Telpost Brobbelbies Zuid	Gerard van Aalst
18-12-2012	2	Pestvogel	Reek	Kell Eradus
24-12-2012	4	Bokje	Maashorst	Chris van Lieshout
27-12-2012	1	IJsvogel	Maashorst - Hofmans Plassen	Jos van der Wijst
31-12-2012	1	Slechtvalk	Maashorst - Beekdal	Chris van Lieshout
31-12-2012	1	Roerdomp	Rakse en Loonse Beemden	John Hermans
31-12-2012	11	Appelvink	Maashorst - Hofmans Plassen	John Hermans
23-01-2013	1	Krooneend	Maashorst - Hofmans Plassen	Peter van de Braak
24-01-2013	4	Grote Gele Kwikstaart	Dinther - Waterzuivering	Bert Vervoort
25-01-2013	25	Barmsijs spec.	Rakse en Loonse Beemden	Arend Vermaat
26-01-2013	10	Kruisbek	Maashorst - Hofmans Plassen	Henk van den Acker
07-02-2013	1	Ooievaar	Uden - Buitengebied Oost	Harry Claasen
11-02-2013	3	Blauwe Kiekendief	Maashorst - Brobbelbies	Wim Gremmen
14-02-2013	3	Grote Zaagbek	Erp/Keldonk - Aadal	Arend Vermaat
17-02-2013	27	Appelvink	Uden - Melle	Harry Claasen
20-02-2013	7	Brilduiker	Volkel - Hemelrijk	Harry Claasen
22-02-2013	1	Kortsnavelboomkruiper	Erp - Goorse Bossen	Wim Heijmans
23-02-2013	2	Raaf	Maashorst - Brobbelbies	Harry Claasen

PTT Vogeltellingen

Door leden van de Vogelwacht Uden worden een aantal PTT (Punt Transect Telling) / wintervogeltellingen gedaan. Over zo'n route wordt tussen half en eind december op twintig punten exact vijf minuten geteld en over Nederland wordt dat al dertig jaar op meer dan vierhonderd routes gedaan zodat daarmee een langjarig overzicht van de wintervogelstand wordt verkregen. Verschillende telgroepen hebben hun bevindingen op papier gezet en willen dit graag met de lezers van het Bruujssel delen.

Landerdroute (door Jos van der Wijst)

Dit jaar hebben we alweer voor de derde keer mee gedaan aan de PTT-telling van SOVON. Traditioneel kiezen we de derde kerstdag (27 december) uit om de frisse lucht op te zoeken op zoek naar lichaamsbeweging en vogels. Ons team bestaat uit Ria de Vent, Tiny van Boekel, José Escher en Jos van der Wijst. Helaas moesten Koos Doorten en Riet van Boekel dit jaar verstek laten gaan. We lopen een route die we de Landerdroute hebben genoemd. We starten voor zonsopgang met koffie op de Lage Baan in Schaijk (bij Ria) en eindigen ergens in de middag op de Valeriaan in Zeeland (bij Jos). Voor het eerste gaan we dit jaar niet lopend maar met de fiets. We hebben een fraaie route dwars door de Maashorst uitgezet met veel verschillende biotopen en landschapstypen. Via de Lage Baan gaan we naar de Hooge Heide richting de Hofmansplassen. Daar hebben we twee telpunten. Vervolgens gaan we via de Schaijkse heide naar de Brobbelbies en via het vierlandenpunt (koffiepauze) lopen/fietsen we via de Grensweg naar Steenberg en vervolgens via Straatsven richting Corridor, dan naar het Oventje en door de Beemden en het Nieuwveld naar het Wijstbos in Zeeland (met een door Jos aangelegde nieuwe poel) naar ons eindpunt op het Melkpad in Zeeland.

Het weer is een beetje grauw maar de aangekondigde regen wacht keurig tot we terug zijn in Zeeland. Bij ons derde telpunt (Hofmansplassen noordzijde) worden we verrast door een IJsvogel die zich fraai laat zien op korte afstand. Opnieuw scoren we drie Tafeleenden op de plas waar we er vorig jaar ook al twee zagen. Bij het volgende telpunt (zuidzijde van de Hofmansplassen) worden we blij verrast door een prachtige groep van zeven Goudvinken. Deze keer geen Appelvinken maar de fraaie Goudvinken maken dit helemaal goed. De soort die we het meeste tellen is Houtduif (164 exemplaren) gevolgd door Zwarte Kraai (64) en Sijs (twee groepen

Keep (foto Marc Gottenbos)

waarvan een aan de Lage Baan en een grote groep op de Elzen in het Wijstbos, waar we ook een aantal Putters scoren). Dit jaar scoren we maar een Klapekster (Grensweg), terwijl we er vorig jaar nog drie op onze route troffen. Elk jaar hebben we precies één Keep op ons lijstje. In totaliteit hadden we dit jaar zeven nieuwe soorten: Knobbelswaan (Hofmans), Torenvalk, Boomklever, IJsvogel, Goudvink, Zwarte Specht en Waterhoen (Zeeland en Schaijk). Bij terugkomst blijkt dat we 49 vogelsoorten en een zoogdiersoort (Konijn) hebben kunnen tellen binnen de gestelde tijdsgrenzen (twintig telpunten waar vijf minuten geteld wordt). Sommige soorten zien we wel maar vallen buiten de telpunten. Met 49 soorten vestigen we tegen de verwachting in een nieuw soortenrecord (44 in 2010 en 44 in 2011). Moe maar voldaan blijkt dat we nog een stuk middag over houden om nog wat andere activiteiten te kunnen ontplooiën. Volgend jaar gaan we er weer voor!

Bedafse route (door Folkert Nijboer)

Wij, Harry Claasen, Stijn van Gils en ik (Folkert Nijboer), stonden op 15 december om half acht voor de deur van Willie Bergmans, maar helaas had Willie een andere dringende afspraak en moesten wij zijn inzet node missen. Vol goede moed, met een temperatuur van zes graden en een zuidoost zacht briesje, spoedden we ons met de automobiel naar het eerste telpunt, alwaar we om acht uur aankwamen. Aangezien het nog erg donker was, hebben we nog een kwartier moeten wachten voordat we iets meer licht hadden en we met het tellen konden beginnen. Vervolgens werd vol verwachting de stopwatch ingedrukt (we mogen immers maar vijf minuten tellen).

Telpost	Tijd	Getelde vogels
1	08.00-08.05	1 Blauwe Reiger, 1 Buizerd, 1 Barmsijsje spec. en 1 Zwarte Kraai
2	08.14-08.19	1 Blauwe Reiger, 1 Buizerd, 4 Houtduiven, 1 Kauw, 2 Koolmezen, 2 Merels, 2 Pimpelmezen, 1 Roodborstje, 3 Vinken, 2 Winterkoninkjes, 1 Zwarte Kraai
3	08.33-08.38	1 Holenduif, 71 Houtduiven, 1 Kramsvogel, 5 Ringmussen, 15 Sijzen, 18 spreeuwen, 2 Vinken, 4 Wilde Eenden, 9 Zwarte Kraaien. Buiten de tijdsmeting 3 Graspiepers
4	08.56-09.01	5 Holenduiven, 57 Houtduiven, 65 Kauwen, 5 Kokmeeuwen, 1 Koolmees, 1 Merel, 18 Roeken, 1 Vink, 1 Winterkoninkje, 2 Zwarte Kraaien
5	09.10-09.15	1 Blauwe Reiger, 1 Buizerd, 1 Holenduif, 10 Houtduiven, 50 Kokmeeuwen, 101 Spreeuwen, 1 Waterhoen, 154 Wilde Eenden, 1 Zwarte Kraai
6	09.18-09.23	1 Buizerd, 2 Eksters, 1 Holenduif, 46 Houtduiven, 73 Kauwen, 4 Kieviten, 15 Kramsvogels, 3 Nijlganzen, 10 Ringmussen, 11 Spreeuwen, 1 Vink, 17 Wilde Eenden, 40 Zwarte Kraaien
7	09.26-09.31	4 Aalscholvers, 1 Blauwe Reiger, 20 Holenduiven, 50 Houtduiven, 3 Koolmezen, 1 Meerkoe, 3 Putters, 15 Spreeuwen, 1 Torenvalk, 1 Vink, 30 Wilde Eenden, 5 Zwarte Kraaien. Buiten de tijd nog 1 Goudvink en 1 Stormmeeuw
8	09.39-09.44	2 Boomklevers, 1 Houtduif, 2 Koolmezen, 2 Pimpelmezen, 1 Roodborstje, 4 Sijzen, 3 Vinken, 1 Winterkoninkje, 1 Zwarte Kraai
9	09.51-09.56	1 Groene Specht, 2 Grote Bonte Spechten, 2 Koolmezen, 1 Sijsje, 3 Vinken, 1 Zwarte Kraai
10	10.00-10.05	1 Boomklever, 2 Boomkruipers, 2 Goudhaantjes, 1 Houtduif, 1 Kauw, 4 Koolmezen, 1 Roodborstje, 3 Vinken, 2 Zwarte Kraaien. Buiten de tijd 1 Goudvink geconstateerd
11	10.12-10.17	1 Boomkruiper, 10 Huismussen, 14 Koolmezen, 5 Merels, 1 Putter, 4 Ringmussen, 1 Roodborstje, 1 Turkse Tortel, 12 Vinken, 1 Winterkoninkje en 2 Zwarte Kraaien. Buiten de tijd nog 1 keep gezien
12	10.21-10.26	24 Holenduiven, 5 Houtduiven, 6 Kokmeeuwen, 1 Koolmees, 1 Merel, 1 Stormmeeuw, 5 Vinken, 1 Waterhoen en 2 Zwarte Kraaien. We constateren dat de wind toeneemt tot een stevige bries
13	10.33-10.38	1 Buizerd, 4 Houtduiven, 1 Koolmees, 3 Vinken en 1 Rietgans
14	10.45-10.50	1 Boomklever, 1 Boomkruiper, 2 Kauwen, 1 Koolmees, 1 Pimpelmees, 1 Sijsje, 3 Winterkoninkjes en 1 Zwarte Kraai
15	10.53-10.58	2 Gaaien, 4 Houtduiven, 1 Koolmees, 1 Merel, 6 Ringmussen, 6 Sijsjes en 12 Vinken
16	11.05-11.10	1 Boomklever, 2 Boomkruiper, 1 Koolmees, 1 Kuifeend, 1 Pimpelmees en 1 Winterkoninkje
17	11.13-11.18	1 Ekster, 2 Fazanten, 5 Houtduiven, 3 Merels, 1 Pimpelmees, 1 Roodborstje en 11 Vinken
18	11.21-11.26	3 Gaaien, 1 Holenduif, 1 Kauw, 2 Kokmeeuwen, 1 Torenvalk, 3 Vinken en 2 Zwarte Kraaien
19	11.45-11.50	1 Fazant, 1 Gaai, 50 Huismussen, 4 Kauwen, 3 Kokmeeuwen, 2 Koolmezen, 5 Pimpelmezen, 4 Putters, 7 Ringmussen, 2 Turkse Tortels en 50 Vinken
20	11.51-11.56	2 Gaaien, 1 Kokmeeuw, 1 Merel en 1 Blauwe Kiekendief

Heel bijzonder was wel, dat we onderweg zes Wilde Zwanen die laag overvlogen, een Torenvalk, een Kuifmees, een Kleine Bonte Specht en een paar Stormmeeuwen hebben gezien.

De totalen:

4 Aalscholvers, 4 Blauwe Reigers, 5 Boomklevers, 6 Boomkruipers, 1 Barnsijsje, 1 Blauwe Kiekendief, 5 Buizerds, 3 Eksters, 3 Fazanten, 8 Gaaien, 2 Goudhaantjes, 1 Groene Specht, 2 Grote Bonte Spechten, 53 Holenduiven, 258 Houtduiven, 60 Huismussen, 146 Kauwen, 4 kieviten, 67 Kokmeeuwen, 27 Koolmezen, 16 Kramsvogels, 1 Kuifmeesje, 1 Meerkoet, 14 Merels, 3 Nijlganzen, 12 Pimpelmezen, 8 Putters, 32 Ringmussen, 18 Roeken, 5 Roodborstjes, 1 Rietgans, 27 Sijsjes, 145 Spreeuwen, 1 Stormmeeuw, 1 Torenvalk, 3 Turkse Tortels, 113 Vinken, 2 Waterhoentjes, 207 Wilde Eenden, 6 Winterkoninkjes en 71 Zwarte Kraaien.

Tijd voor een afsluitende kopje koffie was er niet, want Harry werd onderweg regelmatig geüpdatet door andere vogelaars over hun bevindingen en direct na afloop, na mij thuis te hebben afgeleverd, zijn Harry en Stijn spoorlags vertrokken naar de Kraaijenbergse Plassen om daar naar een Parelduiker te gaan kijken en achteraf ook een Roodkeelduiker te zien die net op dat moment geland was en mooi te zien was.

Der Eisenbahn Entlang (door Leo Ballering)

Op 22 december heeft de telgroep van de PTT route Der Eisenbahn Entlang (langs het Duitse lijntje van de Goorse bossen tot Eerde) bestaande uit Ton en Karin Hermans-Koppen, Wolter Brongers, Peter Vlamings, Arend Vermaat en Leo Ballering hun jaarlijkse route weer geteld. Met een gemiddelde temperatuur van zeven graden boven nul was het warm en dat is meestal geen goed teken voor de aantallen en aantal soorten in onze PTT telling. Met name de watervogels, die normaliter in de winter op de Aa en de Zuid-Willemsvaart zitten, zijn dan flink ondervertegenwoordigd.

Gelukkig hebben we deze telling in een keer kunnen doen, vanaf telpunt zestien begon het zacht te regenen en op de laatste twee punten hard. Er werden veel soorten gemist doordat die net na de bel gezien werden onder andere. Koperwiek en Blauwe Reiger. Opvallend was de groep van negentien Witte Kwikstaarten op een oude maïsakker vlakbij de Leijgraaf bij het Knipperdul en een mannetje Zebrovink op telpunt acht in de Bunders in Veghel die samen met de Vink, Keep, Putter, Groenling, Sijs, Goudvink en Appelvink het rijtje vinken compleet maakten! Voor deze Zebrovink moest de SOVON database worden bijgewerkt, eerder was deze soort nog niet in een PTT telling waargenomen Maar, ondanks dat het er tegenvallend uitzag, is het toch een gemiddelde telling geworden met vijftig soorten en 2.867 exemplaren. In positieve zin vielen op de trends / relatief hoge aantallen van Boomklever, Koolmees en Witte Kwikstaart en in negatieve zin vielen op de trends / relatief lage aantallen van Torenvalk, Waterhoen, Turkse Tortel, Merel, Kauw, Spreeuw en Ringmus.

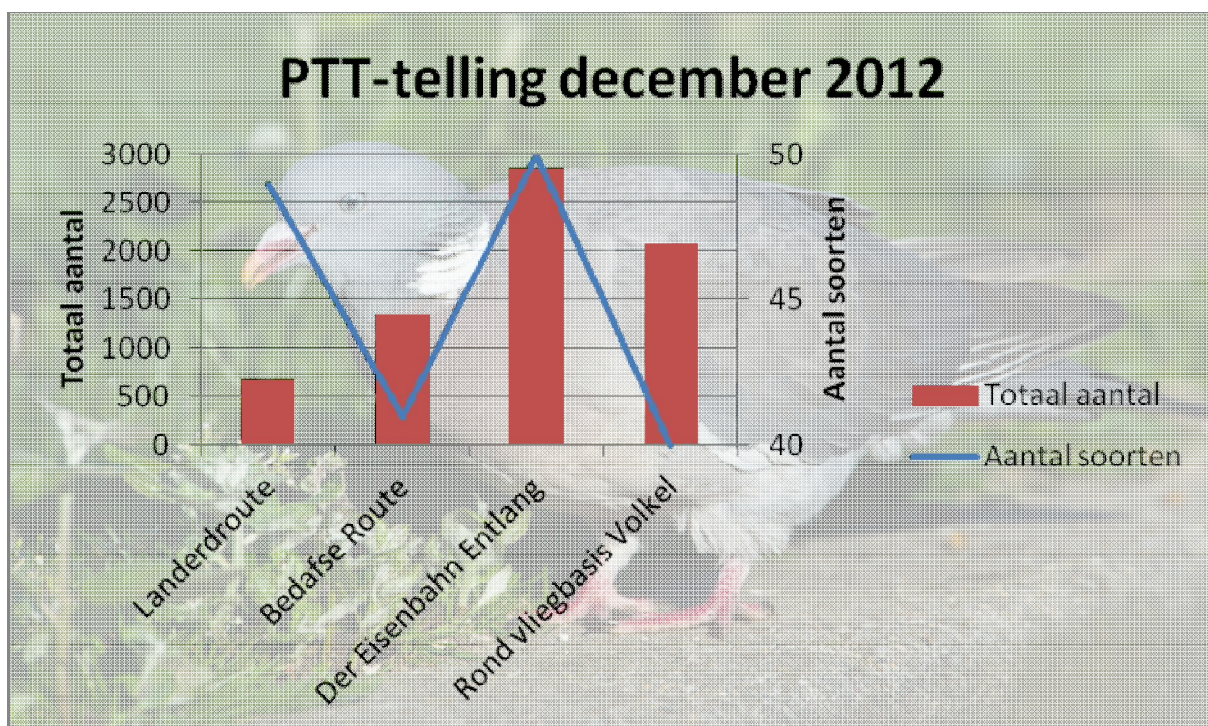

Witte Kwikstaart (foto Marc Gottenbos)

Op 24 mei werd door Bart Gras, Ton Hermans en Leo Ballering ook een route geteld die rond het Lijnt bij Keldonk ligt. Dit is een oude route die vanaf 1983 tot 1999 bijna jaarlijks geteld is, maar daarna niet meer. Omdat Ton hier ook zijn Atlasblok telt en alle extra waarnemingen ook meetellen hebben we deze telling maar weer eens een keertje gedaan! Het was met tien graden nog steeds warm en dat is niet persé een voordeel in een broekbos, op veel plaatsen was het nogal drassig! Het was trouwens wel spannend of het op tijd droog zou worden en of het niet te hard zou waaien. En hoewel er een zuidwestenwind met een windkracht drie tot vijf stond en het op de eerste drie telpunten nog miezerde werd het al snel droog en was het een leuke telling met 36 soorten en 3.074 exemplaren. Mooi waren de twee Goudvinken die we hoorden op telpunt vier en de drie Grote Zilverreigers die we iets verderop telden. Het merendeel van de vogels bestond echter wel uit boerenlandvogels: Meeuwen, duiven en kraaiachtigen. De dertig Kolganzen die hoog over vlogen, mochten we niet tellen en daarnaast werden ook de Sijs, twee reeën en een Zwarte Specht gedipt.

Rond vliegbasis Volkel (door Henk Arnoldussen)

Op 29 december kwam Jan-Willem mij (Henk Arnoldussen, red.) ophalen uit Veghel om onze derde PTT telling uit te voeren. Ons gebied ligt rond de vliegbasis Volkel, met als startpunt De Kleuter in Uden. John Hermans en Wim van Lanen waren reeds gearriveerd. Dus het tellen kon beginnen. Het was zoals de laatste tijd niet superlicht die ochtend maar desondanks toch maar van start gegaan. Het was die dag gelukkig droog weer. Het zal vandaag niet zo druk zijn met de vogels werd er gezegd. Later bleek dat het zeer meeviel met de aantallen. Er waren veel ganzenbewegingen waar te nemen, waaronder 42 Rietganzen, 60 Grauwe Ganzen en 8 Canadese Ganzen. Op verschillende telpunten rijen van 10, 35 en 24 Nijlganzen. Op de Hemelrijksestraat zag John een zestal Wilde Zwanen, een mooie soort. Op het Hemelrijk krioelde het van de Wilde Eenden, zo'n vierhonderd stuks. Ook zestien Nijlganzen ter plekke, Meerkoeten, Tafeleenden. En een vlucht Holenduiven. Nog een mooie soort op het Hemelrijk namelijk vier Brilduikers. Er werden op het Hemelrijk voorbereidingen getroffen voor de Nieuwjaarsduik, zij liever dan ik.

Grafiek met aantal vogels en aantal soorten van de vier routes

Holenduiven en Houtduiven lieten zich goed zien die dag. Even buiten Odiliapeel een groep van 150 Houtduiven. Twee jaar geleden telden wij nog zestien Patrijzen op deze plek, maar nu zat er geen een. Trouwens deze dag hebben wij geen enkele Patrijs waargenomen, jammer dus. Bij de tennisbaan in Volkel zagen wij de verte een sperwerpaar, plotseling vlogen ze boven ons met mooie vlucht achterna gezeten door Zwarte Kraaien. Vanaf Princepeel zagen we in de verte honderden ganzen vliegen, te ver om ze te herkennen. Jammer, dus we konden ze niet op de lijst zetten. Op de spotterparkeerplaats werd door het geluid van langskomende rupsvoertuigen een vlucht Spreeuwen en Zwarte Kraaien de lucht in gejaagd. Ook zagen wij tien Geelgorzen. Bij de Trentsedijk telden we zesendertig Kokmeeuwen en tien Stormmeeuwen. Ook nog twee Buizerden ter plaatse. Bij de molen in het Oventje lieten de vinken en de Ringmussen zich goed zien. Op twee plaatsen zag John een Appelvink, ook een mooie soort. De telplaats achter het Crematorium deed z'n naam wel eer aan, we zagen er alleen een Zwarte Kraai en gelukkig nog een Vink. Het laatste telpunt bij de skibaan zagen we ook nog drie Koperwieken. Op verschillende telpunten zagen we nog de Groene Specht en de Grote Bonte Specht. Ook een Boomklever en een Goudhaantje werd gezien. Hier en daar ook nog wat Merels.

Het was een mooie teldag. Over de twintig telpunten hebben we veertig soorten geteld met een gezamenlijk aantal van 2.076 exemplaren.

Natuurpad Groenhoeve

De werkgroep natuurpad Groenhoeve bestaat uit Willem Peters (coördinator), Peter van de Braak (Vogelwacht), Annelies Vliexs (IVN), Luc van den Brule (Kinderboerderij), Paula Kuypers (Kinderboerderij) en Liesbeth Verkaar (IVN).

De werkgroep van het natuurpad heeft de bezigheden weer opgepakt na de feestdagen. Er wordt nu naar de opening van zaterdag 13 april toegewerkt. Hiervoor moet nog wel veel gebeuren, maar de leden hebben er alle vertrouwen in dat dit gaat lukken. De eerst geplande opening van november 2012 was iets te snel gekozen. We willen de mensen wel iets te bieden hebben en het moet dan ook allemaal klaar zijn. Er is een lijst opgesteld met de activiteiten die gedaan zijn en de activiteiten die nog gedaan moeten worden.

Straks kunnen de bezoekers van de Kinderboerderij (voornamelijk ouders met jonge kinderen), een folder meenemen die in de kantine ligt. Dit is een vierseizoenenfolder, dus je neemt de folder mee die voor dat seizoen geldt. Daarmee kun je de verschillende educatieve punten langslopen, met uitleg van wat je er kunt zien. Je wordt geïnformeerd over bomen, planten, vlinders, vogels, zoogdieren en breuken. Het is geschreven voor kinderen van de basisschoolleeftijd. Bij elk educatief punt staat een paal met groene kop met een nummer. Dit nummer verwijst naar de folder. Bij de Kinderboerderij liggen ook gelamineerde zoekkaarten over bomen, vogels, planten en dergelijke. De folder mag mee naar huis, maar de zoekkaarten moeten weer terug voor de volgende bezoekers. De folders komen ook op de site van de drie verenigingen te staan: Kinderboerderij, Vogelwacht en IVN.

Er was een volgende werkdag ingepland op 26 januari. Er zouden dan enkele VLU leden komen om de tweehonderd boompjes in te planten, maar helaas zat de vorst nog in de grond. Dan valt er niet veel te planten. Er wordt een nieuwe poging gedaan op zaterdag 2 februari. Peter van de Braak vraagt of er jeugdvogelwachtleden die dag willen helpen met het vullen van het insectenhotel. Hierin komen rietstengels, bamboestokjes en blokken hout met gaatjes in voor de solitaire bijen. Het is erg leuk om te zien hoe die hun nestjes maken. Bovendien kunnen die alle hulp gebruiken, want het gaat helemaal niet goed met de bijen. Zowel de solitaire als de honingbij. Daarom wordt er ook een bloemenweide aangelegd, zodat ze stuifmeel en nectar kunnen halen.

Achter de zeven stobben (ronde houten blokken, red.) die al geplaatst zijn, kunnen we nog zes hogere stobben plaatsen voor de volwassenen. De planken die over de stobben gelegd kunnen worden, worden gegraveerd met de tekst: *ôzitplankô* Deze kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden bij grotere groepen kinderen en bij kinderfeestjes. Rond de stobben kan gespeeld en geklommen worden. Ook een picknick is er mogelijk. Er komen drie of vier loeppalen (vergrootglas 18 x18), waar allerlei beestjes of plantjes onder gelegd kunnen worden om ze beter te kunnen bekijken. Met stenen afzettingen wordt een bak gemaakt, waar compost in gaat. Hierin kunnen beestjes en wormpjes geschept worden en onder de loep gelegd (schepjes aan een ketting). Verder zijn er nog plannen voor een mussentil.

De naam voor het natuurpad is inmiddels gekozen door de werkgroep en wordt bekend gemaakt op zaterdag 13 april. De winnaar(s) krijgen die dag een prijsje uitgereikt. Diverse betrokkenen worden uitgenodigd voor de opening, vooral de gemeente natuurlijk, onze grote sponsor.

Zoals jullie zien is er nog genoeg werk aan de winkel, maar als het straks af is, hebben we een mooi natuurpad om trots op te zijn. Het belangrijkste vinden we dat kinderen met natuur in aanraking komen en zelf ervaren hoe mooi en vooral ook hoe leuk die is. Steeds meer kinderen groeien op in een stedelijke omgeving, buiten is ver weg. En dat terwijl contact met de natuur heel belangrijk is voor opgroeiende kinderen. Want buiten spelen stimuleert de creativiteit en is gezond, omdat de kinderen dan meer bewegen en frisse lucht inademen. Of het nu lente, zomer, herfst of winter is, in een groene omgeving kunnen kinderen hun energie kwijt en leren beter risico's inschatten. Onderzoek toont zelfs aan dat kinderen er slimmer van worden en meer zelfvertrouwen krijgen. Als dat geen goede stimulans is.... Hopelijk maken velen van jullie straks gebruik van ons pad.

Liesbeth Verkaar

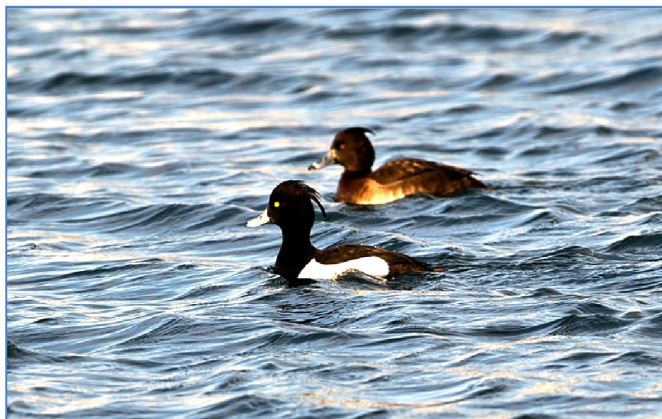
Insectenhotel

Excursie Kraaijbergse Plassen

Zondag 20 januari 2013. Temperatuur -5°C, stevige wind zodat het aanvoelt als -13°C, bewolkt weer, verwachting is dat er sneeuw gaat vallené .. en wij gaan naar de Kraaijbergse Plassen. Eigenlijk zijn we hartstikke gek maar ja, we hoorden dat er interessante vogelsoorten zaten dus belde Isidro Rendon mij zaterdagavond op of ik meeding. Prima dus. Helaas ging hierbij wel wat mis want ik heb Isidro rechtstreeks opgehaald in Sint Anthonis en ben van daaruit naar de Kraaijbergse Plassen gereden. Bij de observatiehut aangekomen bleek niemand van de Vogelwacht er te zijn. Later hoorde ik dat er toch enkele leden bij de Groenhoeve zijn gekomen maar omdat er kennelijk geen ervaren leden bij waren (want die weten dat ze gewoon naar de observatiehut moeten rijden) zijn ze weer onverrichter zake naar huis gegaan. Jammer.

Omdat het zo koud was hebben we ongeveer een uur in de hut gezeten en rond gekeken. Isidro volgt Waarneming.nl op de voet dus hij wist wat er allemaal aan zeldzame soorten moesten zitten. Al snel kreeg ik de Parelduiker in het vizier. Je ziet een grote fuutachtige die heel laag in het water ligt. Dan weet je al dat je te maken hebt met een duiker. De Roodkeelduiker en de Parelduiker lijken veel op elkaar. De meeste kans heb je op een Roodkeelduiker maar je ziet wel dat je goed moet kijken want in dit geval zat er een Parelduiker. De Parelduiker heeft iets meer wit in de flanken, zijn nek is half wit - half zwart terwijl de Roodkeelduiker meer wit is. De ogen van de Parelduiker liggen in het zwarte vlak terwijl de ogen van de Roodkeelduiker in het wit liggen en daardoor beter opvallen. Telkens dook de Parelduiker onder om dan pas na enkele minuten veel verder weer boven te komen. Ze heten dus niet voor niets duiker.

Iets verder tegen de kant aan zag Isidro twee Kuifduikers. Deze soort lijkt weer sterk op de meer algemenere Geoorde Fuut maar ook hier was het dus de minder algemene soort die we zagen. De Kuifduiker is een kleine Fuut met een zwart/wit scheiding bij zijn oog. Een Geoorde Fuut heeft iets meer zwart rondom zijn oog. Dit is het belangrijkste verschil in de winter. Doordat deze waarnemingen al enige tijd bekend waren, wisten we dus om welke soort het ging want het blijft moeilijk om ze uit elkaar te houden. Verder waren een viertal Kleine Zwanen aanwezig.

Koppeltje Kuifeenden (foto John Hermans)

De Kleine Zwanen komen tussen kerst en nieuw altijd vanuit Siberië naar de Kraaijbergse Plassen. Hier overnachten ze telkens om overdag vooral te fourageren rond de Princepeel en de Middenpeelweg rondom Odiliapeel. In het verleden heb ik een aantal kleurringen kunnen aflezen en ik weet inmiddels dat de groep Kleine Zwanen dikwijls rond het Nieuwjaar naar Groot-Brittannië vliegt om daar enige tijd te fourageren. Eind januari, half februari keren ze dan weer terug naar de Kraaijbergse Plassen om rond eind februari weer te verkassen naar noordelijkere gebieden. Het duurt tot mei voordat ze het broedgebied in Siberië bereiken. Ze hebben dan een tocht van minimaal vijfduizend kilometer al weer achter de rug. Opvallend vond ik ook de aanwezigheid van een vijftigtal Wulpen. Meestal zie je ze in de winter hier nauwelijks. Aan het eind van de winter zie je de eerste groepen bij plassen zoals het Hemelrijk en de Kraaijbergse Plassen verschijnen om daarna verder te vliegen of in de omgeving te gaan broeden. Maar nu was het volop winter en toch een aantal Wulpen. De grond is zo hard bevroren dat ze geen voedsel kunnen bemachtigen.

Het zou me dan ook niets verbazen als het merendeel van deze Wulpen het voorjaar niet haalt. Verder zagen we allerlei eendensoorten zoals Kuifeend, Krakeend, Wilde Eend, Brilduiker en opvallend veel Grote Zaagbekken. Tijdens strenge winters zie je hier in het binnenland ineens veel Grote Zaagbekken terwijl in een milde winter je er niet een ziet. De mannetjes worden ook wel boterbuiken genoemd, kijk maar eens in een determinatiegids en je weet waarom.

Alles bij elkaar zagen we negen Grote Zilverreigers. Ik blijf het een vreemd gezicht vinden om deze voor mijn gevoel zomerse vogels hier in de winter aan te treffen. Toch doen ze het goed want volgens mij zie ik er in de winter elk jaar meer. Ook in kleine slootjes in onze omgeving kom je de Grote Zilverreiger tegen. Wel is het zo dat er veel exemplaren met een strenge winter doodgaan omdat het water bevroren is en ze niet voldoende open water hebben om voldoende vis te vangen. Dit is de reden waarom je er nu zo veel ziet rondom de Kraaijenbergse Plassen omdat het meeste water door de diepte hier nauwelijks dicht vriest.

***Brilduiker man (boven) en
vrouw (beneden)***

Nadat we uitgekeken waren besloten we om het rondje Kraaijenbergse Plassen te voltooien vanuit de auto en gezien de kou niet te veel gaan lopen. Aan de achterzijde bij de Maas zagen we drie Goudvinken op enkele meters afstand; de Goudvinken zaten wat lager dan wij zodat we ze prachtig konden bekijken. Ik heb begrepen dat de hele winter er Goudvinken rondom de Kraaijenbergse Plassen hebben gezeten en dat een aantal leden van ons er prachtige foto's van hebben genomen. Wie weet zie je deze opnames nu hier in het Bruujssel. Aan de Cuijkse kant zaten veel Aalscholvers, Dodaarsjes en ook weer een aantal Grote Zaagbekken. Bij Plas 8 langs de A73 zagen we enkele Nonnetjes. Ook deze soort zie je hier pas tijdens een strenge winter. Jammer genoeg waren het alleen maar vrouwtjes of eerste winter mannetjes want de volwassen mannetjes zijn met hun witte verenkleed prachtig om te zien. Als laatste waarneming zag ik nog hoog boven ons hoofd een IJsvogel overvliegen, van Cuijk richting Linde. Dit zal zo ongeveer een van de weinigen zijn die deze winter zal overleven. Ondanks zijn naam IJsvogel kan de IJsvogel helemaal niet tegen kou en tot wel 90% van de populatie sneuvelt in een strenge winter. De afgelopen winters hebben de IJsvogel al weer gedecimeerd tot niet meer dan een honderd broedparen voor heel Nederland. In 2008 broeden er nog duizend paren in Nederland. Toch verwacht ik dat deze IJsvogel deze winter zal overleven omdat er rondom de Kraaijenbergse Plassen nog voldoende open water te vinden is. Ondanks de kou toch weer een heel mooie excursie en doordat we veel vanuit de hut en de auto gezien hebben viel die kou ook wel mee. Bezoek regelmatig in de winter de Kraaijenbergse Plassen want vooral hier zie je waarnemingen van vogels die je niet alle dagen tegen komt.

Naschrift: Ook zouden er twee Grote Zee-eenden moeten zitten maar we hebben ze tijdens de excursie niet gezien. Twee weken later heb ik samen met John Opdam heel mooi deze twee Grote Zee-eenden kunnen waarnemen; zoals de naam al verklapt zie je de Grote Zee-eend meestal op zee en is de soort in het binnenland een niet alledaagse verschijning.

John Hermans

Workshop IVN Scharrelkids

Dit voorjaar in april 2013 willen we weer een workshop IVN Scharrelkids organiseren. Vorig jaar was deze cursus een groot succes en hadden we een heerlijke buitendag in de natuur. Deze workshop is bedoeld voor (groot)ouders met hun (klein)kinderen. We geven ze handvaten om met hun kinderen leuke dingen te doen in de natuur. Het is dus niet de bedoeling dat wij (de begeleiders) de kinderen gaan bezighouden, maar de (groot)ouders moeten zelf, onder begeleiding van drie schoolgidsen, de kinderen leuke dingen laten doen. Op de IVN site staat de workshop als volgt aangekondigd:

IVN Scharrelkids nodigt je uit om vaker met je (klein)kinderen naar buiten te gaan. Saai?! Welnee. Juist leuk en spannend. Dus kom achter die computer, TV, Nintendo DS of mobiel vandaan en maak kennis met de natuur! Kinderen spelen graag in de tuin. Het prikkelt aan alle kanten hun zintuigen! Ze zijn gefascineerd door de diertjes en ze kunnen er lekker ravotten of plantjes poten. Weet jij nog hoe het voelt om languit op je rug in het gras te liggen en naar de wolken te kijken? Om over paadjes te struinen en urenlang moddertaartjes te bakken. Net als vroeger: Denk eens terug aan iets dat je zelf graag deed als kind en doe dat met je kinderen. Om kinderen voor langere tijd voor de natuur te interesseren, is het belangrijk dat ze natuur met plezier associëren. Waterdierjes zoeken is altijd leuk! Bramen plukken en zelf jam maken ook. Je eigen oprechte enthousiasme is aanstekelijk en dat is veel waard bij het leren over de natuur. Prikkel en maak het spannend! Als kinderen nieuwsgierig zijn, dan genieten ze er eerder van. Een blote voetenwandeling klinkt stukken leuker als ðkom we gaan wandelen! Of ga speuren en neem een zoekkaart mee.

Op **donderdag 4 april** hebben we een bijeenkomst met de (groot)ouders zonder kinderen. Ze krijgen dan ideeën hoe je inspirerend met je (klein)kinderen buiten bezig kunt zijn. Daarna gaan we op **zondag 7 en zondag 21 april** echt naar buiten! We hebben gekozen voor de zondag, omdat veel kinderen op de zaterdag andere (sport)bezigheden hebben. Het gaat hier om kinderen van de basisschoolleeftijd (4 tot en met 12 jaar).

In het kort:

- Workshop IVN Scharrelkids;
- Donderdag 4 april a.s. om 20.00 uur introductie in de Groenhoeve voor de (groot)ouders;
- Zondag 7 april en zondag 21 april doe-dagen in de natuur van 10.00 uur tot 13.00 uur;
- Kosten ú 20,- per volwassene met kind(eren) inclusief een leuk doeboekje met ideeën voor buitenspelletjes en andere bezigheden. Koffie en thee zijn gratis.;
- Begeleidsters: drie IVN scholengidsen; Annelies Vliexs, Petra Joosten en Liesbeth Verkaar. Stagiaire vanuit de natuurgidsencursus: Esther Rutten.

Liesbeth Verkaar

Wandeling op blote voeten

Vogel in de Maashorsté óde Roerdompô

Opmerkelijk was de waarneming van de Roerdomp begin januari en februari 2013 in de Revennekes (ter hoogte van het Ecoduct over de A50). Zover ik kan nagaan is deze soort nog nooit in Uden gemeld. Over de periode voor 1900 weten we niet veel, echter toen had Uden en omgeving meer moerassen dan nu.

Deze reigersoort is een broedvogel van grote rietmoerasgebieden. Door de jacht en de ontginningen van het rietmoeras is de soort sterk in aantal achteruit gegaan. De Roerdomp is hoofdzakelijk ôs nachts actief en dat verklaart dat, samen met zijn heimelijke leefwijze in het moeras, we de soort niet zo vaak zien. In de paartijd laat het mannetje wel een verdragend ôhoempô horen. Waarschijnlijk zullen we dit niet gaan horen in de Revennekes. Veel Roerdompen brengen iets zuidelijker de winter door en waarschijnlijk is dit er één van. Bij een strenge winter sneuvelen veel Roerdompen, vooral als sloten en vijvers dichtgevroren zijn lukt het ze nauwelijks aan voedsel te komen.

De Roerdomp heeft een zwart gestreept bruin verenkleed. De poten zijn groen en er is in kleed geen verschil tussen man of vrouw. De jongen zijn iets lichter gestreept. Bij gevaar gaat de Roerdomp rechtop zitten met zijn snavel omhoog, waardoor deze geheel opgaat in het riet. Dit wordt ook wel de ôpaalhoudingô genoemd. De wetenschappelijke naam van de Roerdomp is *Botaurus stellaris* wat zoveel betekent als gesterde vogel die brult als een stier. De Nederlandse naam Roerdomp is gevormd uit roer (riet) en uit het klanknabootsende woord dat het doffe geluid van het mannetje weergeeft. In het Brabants werd de vogel daarom ook wel Domphoren genoemd. Ook werd de naam Butoor gebruikt, afstammend van het Franse woord butor, wat weer afstamt van het Latijnse woord *buri-taurus*, wat betekent ôboeroeper als een stierô. Dus weer een verwijzing naar zijn roep. Het nest wordt in het riet boven de drassige bodem of het water gebouwd. Er wordt één keer per seizoen gebroed, bij een verloren broedsel wordt vaak een nieuw legsel geproduceerd. Het voedsel bestaat voornamelijk uit vis en amfibieën, in de winter aangevuld met muizen.

De Revennekes zijn nu een aantal jaren in beheer als natuurgebied en ziedaar wat er nu al zit. Een prachtig wijstgebied dat in de winter kletsnat is. Rietgorzen en Blauwe Reiger zijn dan hier ook algemeen voorkomend. Hou dit gebied de komende jaren maar eens goed in de gaten, waarschijnlijk zullen nog vele mooie waarnemingen volgen.

Jan-Willem Hermans

Roerdomp (foto Peter van de Braak)

Excursie naar Limburg

òVogels naar het noorden, vogelaars naar het zuidenò

Oren en ogen te kort komen om alle soorten te zien is toch de droom van elke vogelaar. Dit geluk viel de excursiegangers naar Limburg op zondag 3 maart 2013 ten deel.

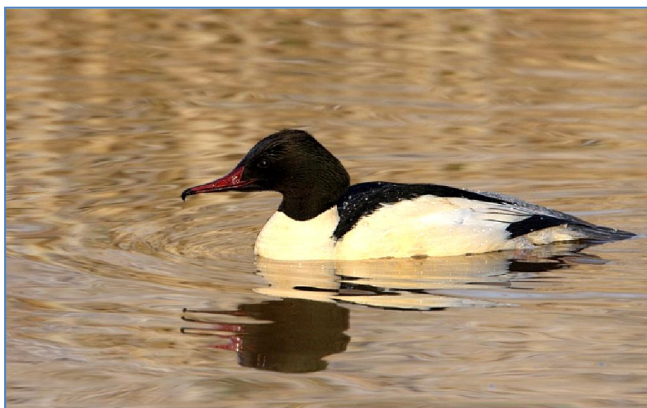
Na deze winter kent iedereen dat gevoel wel: twee maanden met minimale vogelaarsactiviteit dan wil je graag naar buiten. Dit gevoel deelden vijf vogelwachtleden (Arend Vermaat, Koos Doorten, Peter Noy, Martien van Dooren en Bart Gras) die op 3 maart om acht uur bij de Groenhoeve waren samen gekomen. Popelend om af te zakken naar het zuiden. Eerst in Sint Anthonis Isidro Rendon oppikken en dan door naar Venlo. In Venlo komen we aan op Tradepoint West (N 51°23.7, E 6°5.22). Een plek die er

***Kuifleeuwerik met zeer donker kopje
(foto Martien van Dooren)***

voor vogelaars toch bijzonder uitziet. Douanekantoor, grote parkeerplaats voor vrachtwagens, tankstation, restaurants en veel bedrijven. Wat kan daar nou te zien zijn? Slechts enkele minuten hebben we nodig voor onze eerste kick. ñJa, daar zijn ze! Daar tussen die benzinepompen. Kijk het zijn er twee.ò De laatste twee die nog in Nederland zijn. Kuifleeuweriken wel te verstaan. ñKijk toch, wat donker de kopjes met duidelijke kuif zijn.ò Isidro heeft gelezen waarom dit is. De kuifleeuweriken scharrelen steeds rond tussen de vrachtwagens. De roetdeeltjes in de uitlaatgassen hebben ervoor gezorgd dat ze donker gekleurd zijn geraakt. Naast de kuifleeuweriken valt hier voor ons weinig te spotten. De plassen van Ool ten noorden van Roermond staan vervolgens op onze verlanglijst.

Natuurgebiedje Ool (N 51°11.52, E 5°56.52): dit lijkt meer op een vogelplek. Met een geparkeerde auto met overnachtende Polen (ook natuurliefhebbers) en wielrijders delen we de aanblik over plassen met talloze watervogels. We leggen de telescopen aan om dat moois eens in meer detail te bekijken. ñKijk daar Toppers, ja en daar Brilduikers, Wintertalingen, Smienten, Grote Zaagbekken en Krakeenden.ò Even later worden ook nog twee Kuifduikers ontdekt. Isidro en Arend houden keurig de soorten bij.

Soorten worden bijgehouden

Wie schrijft die blijft of vanuit het perspectief van de vogels: worden we beschreven dan weet iedereen waar we zijn verbleven. We rijden nog iets verder naar de plas voor de lokale zeilclub. Hier zijn de Nonnetjes te zien. De mannetjes zijn prachtig wit met een ragfijne zwarte tekening. Boven hen staat een Grote Zilverreiger te vissen. Putters en Rietgorzen in de struwelen. Het gevoel van de lente begint bij ieder door de aderen te stromen. Dat iemand een óArendô (Arend Vermaat, red.) zag was natuurlijk iets over de top. De sfeer is goed en we besluiten door te gaan naar de volgende halteplaats.

Dit wordt Puth waar de laatste tijd regelmatig Grauwe Gorzen gezien en gehoord zijn. Het deel van Puth waar we moeten zijn ligt vlak achter Schweikhuizen (N 50°57.42, E 5°52.62). Het is een prachtig glooiend gebied met een kapelletje en even verderop een holle weg. We parkeren de auto's langs de berm en gaan de holle weg op. Achter de waterberging van de WML (Waterleiding Maatschappij Limburg, red.) ligt een pad dat naar een akker vol haksel gaat. De eerste verdenking van Grauwe Gorzen blijken Rietgorzen te zijn, die rusten in de top van een boom. We turen de omliggende akkers af. Grote groepen Vinken, Kepen, Groenlingen en Rietgorzen fourageren op de korrels tussen het haksel op de akker. Ook andere aanwezige vogelaars hebben nog geen Grauwe Gorzen gezien. We gaan terug naar de holle weg en spreken twee andere vogelaars aan. Ze hebben net wel een vrouwtje Blauwe Kiekendief gezien. We gaan in de aangegeven richting en zien mevrouw nog zitten. Ze gaat op de vleugels en in de typerende lage zwenkende vlucht zoekt ze naar haar kostje in de greppels tussen de akkers. Mooi gezicht. We keren terug naar de auto's, maar richten nog een laatste keer de telescopen op vogels in de toppen van bomen die de akkers omzomen. Daar, kijk, ze hebben toch een oogring? Inderdaad en ze vallen nauwelijks op qua tekening op hun verenkleed. Eigenlijk moet je ze horen. Discussie. Er is geen eensluidende mening. Hoort allemaal bij het vogelen. Goed documenteren met foto's en geluidsopnamen is helaas geen optie want de vogel is inmiddels weg. De goede sfeer blijft en daar gaat het om. We gaan maar eens verder naar de Oehoe.

Het beoogde exemplaar zit in de ENCI groeve bij de St. Pietersberg, ten zuiden van Maastricht (N 50°49.56, E 5°40.74). De Limburgers genieten ook massaal van het mooie weer. De parkeerplaatsen staan afgeladen vol. We rijden voorbij het fort en komen bij een tweede parkeerplaats. Onze gereserveerde parkeerplaatsen zijn nog vrij ;-). Slechts tweehonderd meter lopen is het naar een nieuw aangelegd plateau met een scherm met grote kijkgaten. Prachtig gedaan en een paal met een uil erop maakt het af. Dat is allemaal duidelijk, maar nu nog de Oehoe vinden. De wanden afturen. We vinden de uilen (het moet een paartje zijn) niet direct. Dan krijgen we hulp. Een vriendelijk vogelaarsechtpaar uit Noord Holland helpt ons. Kijk daar in die tweede laag op de vrije wand. Net onder die berk.

Grote Zilverreiger (foto Marc Gottenbos)

Op zoek naar de Oehoe (foto Peter Noy)

Later blijkt dat de uil altijd op dezelfde plek zit en de poepsporen omhoog volgen tot ze ophouden leidt dan ook eenvoudig naar de uil. Het is een mooi voorbeeld van de weerbarstige vogelaarspraktijk. Ook al weet je zeker dat een vogel ter plaatse moet zijn dan nog is voldoende kennis nodig om de vogel te zien te krijgen. Het is tijd voor onze laatste stop op de terugweg.

Posterholt schijnt fantastische loofbossen te herbergen, waar meerdere Middelste Bonte Spechten huizen. Het Munningsbos (N 51°7.44, E°5 59.7) lijkt op een bos uit de riddertijden. Prachtige torenhoge zomereiken sieren het bos. Er staan verschillende dode bomen met grote aantallen spechtenholen. Wat mij persoonlijk erg trekt is dat deze zoektocht door ons vogelaarsgehoor zal worden vereenvoudigd. Eerst horen we de imposante roffel van een Zwarte Specht. De harde, langzame en wegstervende roffel is kenmerkend. Grappig om te zien hoe we met z'n zessen blijven staan luisteren onder de indruk van dit geluid. Dan horen we Grote Bonte Spechten en naar het weiland toe het lachen van de Groene Specht. Het duurt niet lang, dan meldt uiteindelijk ook de Middelste Bonte Specht zich. Geen mooi geluid, eerder een schreeuw die continu herhaald wordt en zijn contactroep is om met soortgenoten te communiceren. Onze harten gaan in een kleine versnelling. ñWaar zit ie? Wie ziet hem? Koos krijgt hem als eerste in het vizier. Ja hoor daar zit ie. Kijk, hij laat zich prachtig zien.ð

We horen nog twee andere exemplaren, die de contactroep beantwoorden. Twee dames wandelen langs en vragen of het een ðMiboð(Middelste Bonte Specht, red.) is. Zij weten dat er in totaal zeven exemplaren zijn in het Munningsbos. De miboðs doen het goed en laten zich vooral in Limburg en Brabant in oude bossen met zomereiken en soms populieren zien. We gaan voldaan op weg naar onze autoðs. Daar volgt tot slot nog het toetje van deze vogeldag. De arendsogen (even geleend) van Isidro zien een Rode Wouw overtrekken. Prachtig te zien met zijn gevorkte staart en als de vogel zich wendt zien we de roestbruine kleur van zijn bovenkleed. Als we de auto ingaan is iedereen het erover eens dat het een prachtige dag is geweest. Of om Wim Sonneveld te citeren ñIn 't broeiende alkoofje dromen zij van ð lentefeest, dat 't zo echt gezellig is geweestð.

Van het ene vogelwachtlid aan de andere: Lijkt het u ook top om eens zoñ excursie bij te wonen? Houdt dan de maandkalender goed in de gaten. Alle ogen en oren samen (en de mensen die eraan vast zitten) zorgen ervoor dat we veel te zien krijgen en een goed humeur zorgt voor de goede sfeer. Voor de liefhebbers volgt hieronder nog de lijst van soorten (64 in totaal) die we op 3 maart gezien hebben.

Waar kijken ze naar? (foto Peter Noy)

Middelste Bonte Specht (foto Internet)

Waargenomen vogelsoorten tijdens excursie Limburg van zondag 3 maart 2013		
Aalscholver	Houtduif	Rietgors
Blauwe Kiekendief	Huismus	Rode Wouw
Blauwe Reiger	Kauw	Roek
Boomklever	Keep	Scholekster
Boomkruiper	Kievit	Sijs
Brilduiker	Knobbelzwaan	Smient
Buizerd	Kokmeeuw	Spreeuw
Dodaars	Kolgans	Stormmeeuw
Ekster	Krakeend	Tafeleend
Fuut	Kramsvogel	Toendrarietgans
Geelgors	Kuifduiker	Topper
Graspieper	Kuifeend	Torenvalk
Grauwe Gans	Kuifleeuwerik	Veldleeuwerik
Grauwe Gors	Meerkoet	Vink
Groene Specht	Merel	Waterhoen
Groenling	Middelste Bonte Specht	Wilde Eend
Grote Zaagbek	Nijlgans	Winterkoning
Grote Zilverreiger	Nonnetje	Zanglijster
Havik	Oehoe	Zilvermeeuw
Heggenmus	Pimpelmees	Zwarte Kraai
Holenduif	Putter	

Tekst: Bart Gras

Voorjaarsexcursie Overijssel 2013 (nog enkele plaatsen vrij)!

Binnenkort gaan we voor de 20^e keer met een grote groep natuurliefhebbers op vogelreis. Nadat we het afgelopen voorjaar met een enthousiaste groep naar Texel zijn geweest, gaan we het komende voorjaar naar óde kop van Overijssel! Gedurende vier dagen (3 nachten) gaan we met de fiets en boot het Nationaal Park Weerribben-Wieden verkennen. Deze meerdaagse excursie is een aanrader voor zowel Vogelwachters als IVN-ers. Ruim 30 deelnemers hebben zich inmiddels aangemeld!

Tijdens het **Hemelvaartweekend van donderdag 9 t/m zondag 12 mei a.s.** hebben we vijf zeer luxe achtpersoons villa's gereserveerd in het ôVillapark De Weerribben! gelegen aan de rand van het Nationaal Park. De luxe bungalows zijn sfeervol ingericht, van waaruit we de diverse natuurgebieden in de omgeving kunnen bezoeken. Naast vogels wordt er natuurlijk ook naar de aanwezige flora en fauna gekeken! Dit gebied is qua natuurwaarde een waar eldorado!

Er zijn op dit moment nog enkele plaatsen vrij. De totaalkosten bedragen ú 195,- per persoon. Het verblijf in het villapark is op basis van volpension (3x overnachting, 3x ontbijt, 3x lunchpakket en 3x warme maaltijd), reiskosten Uden - Paasloo v.v. en fiets-/boothuur.

Meld je zo snel mogelijk aan bij Peter Noy, bij voorkeur per e-mail; pknoy@hetnet.nl. Bellen kan natuurlijk ook, telefoon 0413-251691. Aanvullende informatie wordt zo spoedig mogelijk toegezonden!

Overleg IVN en Vogelwacht met Gemeente

Op 4 maart hebben we, IVN en Vogelwacht, bestuurlijk overleg gehad met de gemeente, dus met de wethouder. Naast de lopende zaken hebben we weer een paar nieuwe punten ingebracht

- **De Maashorst**

Wij zien graag dat de EHS (Ecologische Hoofdstructuur, red.) in de Maashorst, een van de drie Landschappen van Allure in Noord Brabant, afgemaakt wordt. Hiervoor is geld gereserveerd bij de Provincie maar er wordt cofinanciering van de gemeenten geëist. Er moet in de natuurkern nog grond aangekocht worden die nu gebruikt wordt voor intensieve landbouw. Aankoop is voor ons prioriteit nummer één om verdere ontwikkeling van de natuurkern mogelijk te maken. Wij hebben een beroep gedaan op de gemeente om daarvoor gelden vrij te maken. Desnoods door middelen voor beheer daarvoor beschikbaar te stellen. De gemeente wijst dit niet af en dit wordt verder besproken in de stuurgroep Maashorst.

- **Weldadig Zorglandschap**

Een ander project waar de gemeente aan werkt in het kader van Landschappen van Allure is *ôWeldadig Zorglandschapô*. Dit betreft de verbinding van het ziekenhuis Bernhove met de Maashorst. Een afvaardiging van IVN en VWU heeft in een eerder stadium ambtelijk overleg gehad met de gemeente. Na dit overleg hebben wij onze ideeën schriftelijk vastgelegd. Nadien is het stil gebleven. Om in aanmerking te komen voor geld van de provincie moeten concrete voorstellen ingediend worden voor oktober 2013. De gemeente is in overleg met andere partijen, onder andere het ziekenhuis, omdat ook voor dit project cofinanciering nodig is. We worden in ieder geval betrokken bij het vervolgoverleg.

- **Kersenteelt**

We hebben onze bedenkingen uitgesproken over de kersenteelt als een van de projecten om Agrofood te promoten in de Maashorst. Kersenteelt krijgt veel aandacht in de pers. De initiatiefnemer laat zelfs weten dat met burgemeester Hellegers is afgesproken dat er honderd hectare kersenbomen in Uden aangeplant gaan worden. Het enthousiasme dat hieruit naar voren komt delen wij niet. De voorgestelde kersenteelt is geen afspiegeling van de kersenteelt van vroeger maar is intensieve tuinbouw. Alles moet onder plastic, er worden pesticiden gebruikt en er moet veelvuldig beregend worden. Met andere woorden geen verfraaiing van het landschap en slecht voor het milieu en de biodiversiteit. We moeten ervoor waken dat de kersenteelt kort bij natuurgebieden opgestart wordt. Op braakliggend industrieterrein zien we wel mogelijkheden. De gemeente is nog steeds enthousiast met name omdat niet verkochte industrieterreinen toch benut kunnen worden. De wethouder heeft in ieder geval kennis genomen van onze zorgen en dat gaat zeker meespelen bij de verdere discussie.

- **Wildbeheer**

We zien in het natuurgebieden hoogzitters verschijnen. Is daar vergunning voor nodig? Zo ja, wordt er gehandhaafd? Wat is het beleid voor wildbeheer? Dat zijn de vragen die wij gesteld hebben.

Het blijkt dat de gemeente een notitie heeft opgesteld die nu bij de Wild Beheer Eenheid (WBE) ligt voor commentaar. Er is afgesproken dat wij die notitie ook krijgen en onze zienswijze mogen geven. Die gaat dan mee naar B&W ter beoordeling. Jagen mag alleen als schadebestrijding. Het beleid wordt bepaald door de Provincie. Hoogzitters mogen, maar alleen tijdelijk, met name voor het afschieten van reeën.

- **Ontwikkelingen in het buitengebied**

Van een aantal ontwikkelingen in het buitengebied vragen wij ons af of die wenselijk zijn

- Aan de Reigerweg lijkt de eigenaar op eigen terrein voorzieningen aan te leggen voor een helihaven;
- Mestverwerking aan de Nieuwe Dijk in Odiliapeel/Zeeland. Waar komt deze? Tast dat het foerageergebied van de Wilde Zwaan en Kleine Zwaan aan?
- Voorstel om ambulancepost aan de Munterweg te vestigen. Waarom op deze plaats? Er zijn voldoende andere plaatsen die opgevuld kunnen worden. Liefst dit landelijk gebied niet aantasten. Dit is een gebied voor Patrijzen en Gele Kwikstaart;
- Boerderij en houtzagerij aan de Steewichtweg Er zijn plannen voor een groepaccommodatie. Concentratie aan dit soort voorzieningen wordt wel erg hoog in dat gebied. Laat de Steewichtweg zoveel als mogelijk in de oorspronkelijke staat;
- Kamperen en opslag aan de Heideweg. Is kamperen op eigen terrein aan de Heideweg legaal? Zo nee, wordt daar tegen opgetreden. Dezelfde vraag voor de opslag van bergen klinkers en afval.

Voor de ambulancepost is al een vergunning afgegeven. Daar kan niets meer aan gedaan worden..Als de ontwikkelingen passen binnen de bestemmingsplannen kan de gemeente die niet tegen houden. Zaak voor ons om het nieuwe bestemmingsplan buitengebied, dat nu in concept bijna klaar is, kritisch te beoordelen. Als er zaken zijn waarvan wij denken dat ze illegaal zijn kunnen we een verzoek tot handhaving indienen. Hier moet de gemeente op reageren.

Hiermee het verzoek aan de leden van Vogelwacht en IVN om ontwikkelingen in het buitengebied in de gaten te houden en als je denkt dat iets niet door de beugel kan meldt het dan.

- **Activiteiten/evenementen in het gebied de Maashorst**

De vier gemeenten en Staatsbosbeheer hebben een concept notitie opgesteld om gezamenlijk en eenduidigheid op te trekken als het gaat om het houden van evenementen en activiteiten in het gebied de Maashorst. Deze notitie is beperkt tot de natuurkern van de Maashorst. In vorige overleggen hebben wij met de gemeente al gesproken over nachtelijke activiteiten met name op Bedaf. Die activiteiten vallen daar dus niet onder. Het is wel de bedoeling dat eenzelfde beleid gevoerd worden in de hele gemeente.

Dit waren de belangrijkste onderwerpen. Alhoewel we niet altijd de gewenste antwoorden krijgen is het overleg steeds constructief en kunnen we in ieder geval onze ideeën kwijt die meegenomen worden in de gedachtevorming bij zowel wethouder als ambtenaren.

Joep van Lieshout

Vogelwacht - Winkel

Zoals de meesten inmiddels wel al weten is Jacques Raats gestopt met de winkel en is deze overgenomen door een viertal leden. Jacques heeft de winkel vanaf het begin opgebouwd en gezien het resultaat duidelijk in een behoefte voorzien. Hij heeft het altijd alleen gedaan en het zal dan ook moeilijk genoeg worden dit resultaat met z'n vieren te evenaren. Vooralsnog gaan wij op dezelfde voet verder en zullen wij bij diverse activiteiten van de Vogelwacht aanwezig zijn. Natuurlijk kan er ook nog via de website worden besteld.

Meer willen weten over vogels, boeken, verreijkers e.d.? De winkel kan u daarbij helpen:

• 1-2-3- Natuurgidsen Vogels.....	ú	10,00
• Arendsoog	ú	12,00
• Creatief vogels fotograferen	ú	17,00
• De dwergganzen van Anjum.....	ú	17,00
• De grauwe klauwier.....	ú	15,00
• De kiekendieven van het Oldambt	ú	19,00
• Dieren fotograferen	ú	17,00
• Erfvogels in beeld.....	ú	3,50
• IJsvogels.....	ú	15,00
• Kerkuilen	ú	13,00
• Living on the edge.....	ú	50,00
• Mus.....	ú	12,00
• Nesten in beeld.....	ú	3,50
• Nieuwe zakgids Vogels	ú	12,00
• Tuinvogels in beeld	ú	3,50
• Uilen van Europa.....	ú	35,00
• Veldgids Roofvogels	ú	25,00
• Veldkijker, de natuur dichtbij	ú	12,00
• Vogels, lichaamsbouw en gedrag.....	ú	24,99
• Vogels over de vloer.....	ú	17,00
• Vogels van Europa ANWB.....	ú	25,00
• Vogels van maand tot maand.....	ú	11,50
• Vogels voor elke dag.....	ú	10,00

CD's en DVD's

• Cd's met vroege vogelzang 3 Nico de Haan, vogels van plas en moeras	ú	10,00
• DVD Onze zwanen en wilde ganzen.....	ú	17,00

Verreijkers:

• Bresser Condor 10x42	ú	130,00
• Optisan Cobra 10x42.....	ú	65,00
• Riemenstelsel voor kijker of fototoestel (Harness).....	ú	12,00

Andere artikelen:

- Vogelwacht Uden sticker (oude logo) gratis!
- Vogelwachtbadge (oude logo)..... ú 1,00
- Vogelwachtspeeldje (een ámustô voor leden, oude logo) ú 5,00
- Voederhuis ú 10,00
- Verjaardagskalender ú 5,00
- Klompje..... ú 3,00
- Opvangschaal vogelvoer ú 9,00

Werkgroep Vogelwacht-Winkel:

De vier nieuwe winkeliers zijn Ria de Vent, Henk Arnoldussen, Bart Gras en Koos Doorten.

De winkel bevindt zich fysiek bij: Koos Doorten
Kruisstraat 13,
5388 CH Nistelrode
Telefoon: 0412-650180

Bestellingen via de website van Vogelwacht Uden: www.vogelwachtuden.nl en klik op álgemeenê, daar vind je de winkel.

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

SWAROVSKI

Al vele jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, Spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "EL-serie" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 30 jaar garantie wordt gegeven (10 jaar bij spotting scopes)

SWAROVSKI

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCA, DCB en TLS800 gaat voor u de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE open.

Met gemak haalt u uw moeizaam te benaderen object 40,...50,...60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk.

Met 30 jaar ervaring in fotografie kunnen wij u uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn.

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 25 kijkers en telescopen.

Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop.
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels.
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek.
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten m.b.t. vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties.
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen.
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving.
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Hemelrijk.
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, I.V.N.-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- In samenwerking met het I.V.N.-Uden actief deelnemen aan het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (V.L.U.). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden e.o.
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad "Het Bruujsel".

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (B.M.P.), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

- De jaarcontributie bedraagt ú 14,- per persoon.
- Gezinsleden betalen ú 6,-.
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt ú 2,50.
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujsel".

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: José Escher, Kruisstraat 13 - 5388 CH NISTELRODE.
Telefoon: 0412-650180 of E-mail: secretariaat@vogelwachtuden.nl

Website Vogelwacht Uden: www.vogelwachtuden.nl

Clubgebouw: De Groenhoeve, Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij). Telefoon: 0413-250047.

Kerkuil

Nobru
TECHNISCH PERSONEEL BV

Dé specialist voor technische functies

- **Opdrachtgevers** kunnen vacature(s) voorleggen aan Nobru waarna zij zich toelegt op het, binnen de gestelde termijn en budget, adequaat vervullen van de personeelsbehoefte.
- **Werkzoekenden** met een technische of technisch/commerciële achtergrond kunnen bij Nobru terecht voor advies en bemiddeling naar een duurzame baan bij een van haar opdrachtgevers.

De belangrijkste vakgebieden waarbinnen Nobru Technisch Personeel werkzaam is, zijn:
Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde, Bouwkunde en Civiele Techniek.

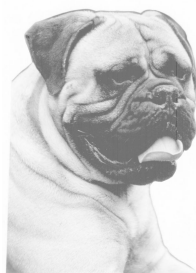
Nobru Technisch Personeel B.V.
Rondweg 73 (Poort van Uden)
Postbus 73
5400 AB Uden

Telefoon: 0413-243610
Fax: 0413-243615
E-mail: info@nobru.nl
Internet: www.nobru.nl

premium honden & katten voeders,

ZOËN KWALITEIT; ZO VOORDELIG !!

www.4feedt.nl

Onder andere in ons assortiment:

20 kg Senior krokant:	ú 34,00
20 kg Krokante brok:	ú 25,30
20 kg Superieur Kip & Rijst (Premium):	ú 31,50
20 kg Superieur Puppy brokjes:	ú 40,75
15 kg Superieur Lam & Rijst (hypoallergeen):	ú 27,75
20 kg Sensitive No Grain (hypoallergeen):	ú 43,30
10 kg 6-Mix kattenbrokjes:	ú 19,90

en vele andere soorten; ook alles in 10 kg verpakkingen

Gratis bezorgservice in Uden, Oss, Veghel, Nijmegen, Wijchen en omgeving!

U bent ook van harte welkom in onze winkel:
Honden & Katten Speciaalzaak 4FEEDT
Volkelseweg 26 - 5405 NA Uden

Kijk eerst op www.4feedt.nl voor de openingstijden!!

Meer informatie en VOORDELIG on-line shoppen (> 1.000 artikelen):

www.4feedt.nl

Of vraag een folder aan: 0413 - 266 398

Ideeën nodig voor in en om het huis?

Kom eens kijken en vraag
advies én alles voor een
voordelige prijs

U zoekt een goede hovenier?

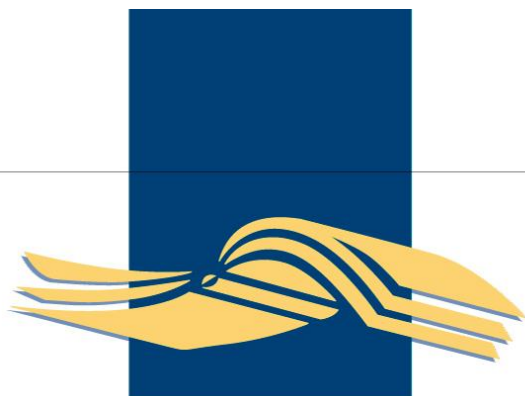
Die zijn vak verstaat en
kennis van zaken heeft?

**Laten we
kennismaken!**

Kijk ook eens op onze site.

GOORKENSWEG 1 - 5405 BV UDEN - 0413 - 26 10 78 - INFO@DEKLEUTER.NL - WWW.DEKLEUTER.NL

Voor boeken en tijdschriften gaat u naar:

Boekhandel Bert van der Heijden

Mondriaanplein 12, 5401 HX UDEN
Telefoon: 0413-260907
Internet: www.libris.nl
E-mail: bertheijden@libris.nl

Gordijnen
vloerbedekking
binnenzonwering
raamdecoraties
enz.

Neringstraat Oost 7-9
5401 GM Uden
Tel.: 0413-250510
Fax.: 0413-247210

www.vloerenraam.nl

Een huiscollectie Impressions;
een collectie met veel keus en
kwaliteit, speciaal voor u
geselecteerd en vervaardigd.
WELKOM

'De Bloemenkelder'

Botermarkt 7
5404 NV UDEN

Tel.: 0413-267988
Fax: 0413-257584

Onderdeel van The Florist Bloemen en Planten

Voor meer informatie:
www.theflorist.nl

Botermarkt 7, 5404 NV Uden, Tel.: 0413 - 26 79 88

Thuis in wonen

Atriensis B.V.
Pastoor Petersstraat 170-40
Postbus 842
5600 AV Eindhoven
Telefoon: 040-2367859
Fax: 040-2364278

E-mail: info@atriensis.nl
Webite: www.atriensis.nl

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Eisenhowerweg 22
5466 AC VEGHEL
Tel.: 0413-377744
Fax: 0413-354755

**Slagerij
Frans Knobbout**

Drossaard 12
5403 ET UDEN
tel: 0413-267354

*Wij bieden u met zekerheid het
beste rundvlees uit Nederland*

COCK ULAND de fietsenwinkel

**Drossaard 47
5403 ES Uden
Tel. 0413-267088**

**Duifhuizerweg 8 Tel. 0413 363785
5406 TB Uden Fax 0413 342047**

*Voor al uw agrarisch
loonwerk*

**Wim de Wilt
tweewielers**

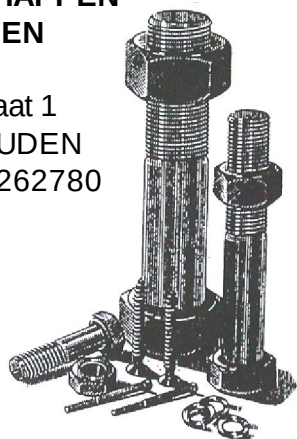
**Tweewielers Wim de Wilt v.o.f.
Kerkstraat 4, 5401 BE UDEN**

**Telefoon: 0413-262620
Telefax: 0413-255560
E-mail:
tweewielerswimdewilt@gmail.com**

snijders metaal

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN

Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel.: 0413 - 262780

de Bruin

verzekeringen

**Een vertrouwd adres
voor al uw verzekeringen**

Velmolenweg 87, Uden • Telefoon: (0413) 330999
E-mail: info@debruin.nl • Internet: www.debruin.nl

HONDEN WASSERETTE IN ZEELAND

UNIEK IN DEZE REGIO!
DE HONDENWASSERETTE, DE PERFECTE
OPLOSSING VOOR IEDERE HONDENBEZITTER.
UW HOND WASSEN MET SHAMPOO,
ANTIVLOOIEN/TEKEN BEHANDELING EN
DAARNA DROOGFÖHNEN.
ALLES IN ÉÉN MOEITE EN GEEN ROMMEL
EN NATTIGHEID IN UW BADKAMER.
U KUNT 7 DAGEN PER WEEK TERECHT.

WILLEMSSEN
TUIN- EN PARKMACHINES
TANKSTATION
HONDENWASSERETTE

Kerkstraat 117
5411 CK Zeeland Nbr
Tel (0486) 45 21 15 www.tonnywillemsen.nl

WILLEMSSEN
TUIN- EN PARKMACHINES
TANKSTATION
HONDENWASSERETTE

Kerkstraat 117 - 5411 CK Zeeland Nbr - Tel (0486) 45 21 15 - www.tonnywillemsen.nl

- Verkoop van tuin- en parkmachines
 - Tuingereedschap
 - Berekening benodigdheden
 - Reparatie van tuin-en parkmachines
 - Slijpen van houtbewerking-gereedschap,
 - Veetondeuses scharen, messen, etc.
 - Levering en verkoop Shell/campinggas
 - Levering en verkoop petroleum/gasolie
 - 24uur Tamoil tankservice
- Altijd tanken via de betaalautomaat met 'n
bank/giro- of andere betaalcad

Graag tot ziens!

Openingstijden: Ma gesloten | Di t/m Do 8.00 - 18.00 uur | Vrij 8.00 - 20.00 uur | Za 9.00 - 16.00 uur

Hallo **JUMBO**

'DE BESTE SUPERMARKT VAN BRABANT'

Jumbo, Roland de Laak
Drossaard 14-18
5403 ET UDEN
Telefoon: 0413-267837

Foto de Vakman

**Echte foto speciaalzaak met
internet prijzen**

Marktstraat 10 - Uden
Telefoon: 0413-263695
E-mail: verkoop@fotodevakman.nl

foto.de
vakman
uden
wijchen

Marktstraat 10
5401 GH Uden
Spoorstraat 16
6602 AZ Wijchen

**Deskundig advies
lage prijzen**

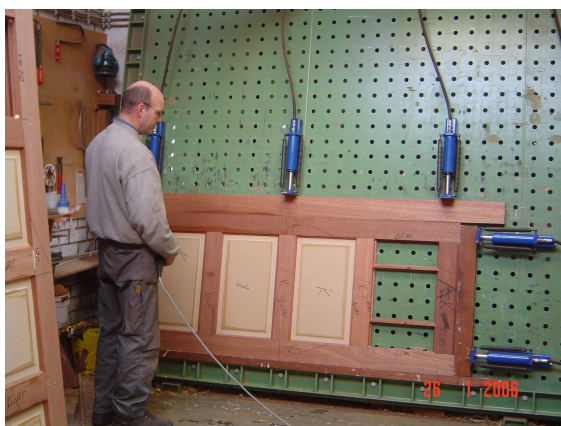
www.fotodevakman.nl

voor wie goedkoop een camera wil kopen....

Hans van den Heuvel Machinale Timmerwerken

*Voor al uw binnen- en
buitendeuren*

Leurke 2A
5427 EE BOEKEL
Tel.: 0492-323861
Fax: 0492-324013
Website: www.heuveldeur.nl

**Kom kijken,
ontdekken én spelen**

Kinderboerderij Groenhoeve Uden
Artillerieweg 3, 5403 PB UDEN
tel : 0413 - 250047

Open: ma- vrij vanaf 11 uur.
za en zo vanaf 13.30 uur.
Sluiting : zomer 17.00 uur.
Winter 16.30 uur.

www.kinderboerderij-uden.nl